

Archeologienota

Zaventem, J.F. Kennedylaan
Deel 1: Verslag van Resultaten

Titel

Archeologienota Zaventem, J.F. Kennedylaan.

Auteur

Margot Vander Cruyssen

Erkende archeoloog

BAAC Vlaanderen bvba
OE/ERK/Archeoloog/2015/00020

BAAC-Projectnummer

2021-0409

Plaats en datum

Gent, 29 april 2021

Reeks en nummer

BAAC Vlaanderen Rapport 1802
ISSN 2033-6896

Wettelijk depot

KBR

Inhoud

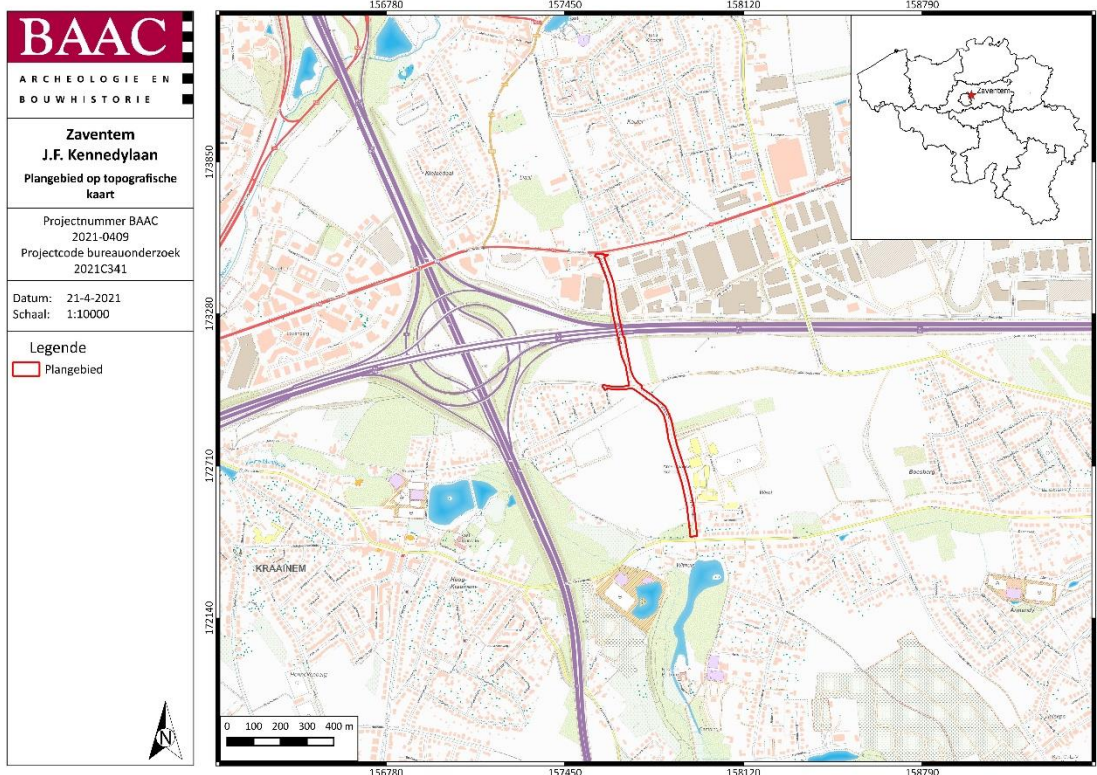

1	Beschrijvend gedeelte.....	1
1.1	Administratieve gegevens.....	1
1.2	Juridisch kader en onderzoektraject	3
1.3	Aanleiding	3
1.4	Huidige situatie en geplande werken	4
1.4.1	Huidige situatie	4
1.4.2	Geplande werken en bodemingrepen	8
1.5	Randvoorwaarden.....	8
2	Bureauonderzoek	13
2.1	Werkwijze en strategie	13
2.1.1	Onderzoeksdoelstelling	13
2.1.2	Onderzoeksvragen	13
2.1.3	Methoden en technieken.....	13
2.2	Assessment	15
2.2.1	Landschappelijk kader	15
2.2.2	Historisch kader	20
2.2.3	Cartografische bronnen	22
2.2.4	Orthofotografische bronnen	25
2.2.5	Archeologisch kader	27
2.3	Synthese onderzoeksresultaten.....	35
2.3.1	Datering en interpretatie onderzoeksterrein	35
2.3.2	Archeologische verwachting.....	35
2.3.3	Syntheseplan	36
2.4	Besluit.....	37
2.4.1	Potentieel op kennisvermeerdering	37
2.4.2	Afweging noodzaak verder vooronderzoek.....	37
3	Samenvatting	38
4	Lijsten.....	39
4.1	Figurenlijst.....	39
4.2	Plannenlijst.....	39
4.3	Tabellenlijst	40
5	Bibliografie	41
6	Bijlagen	43

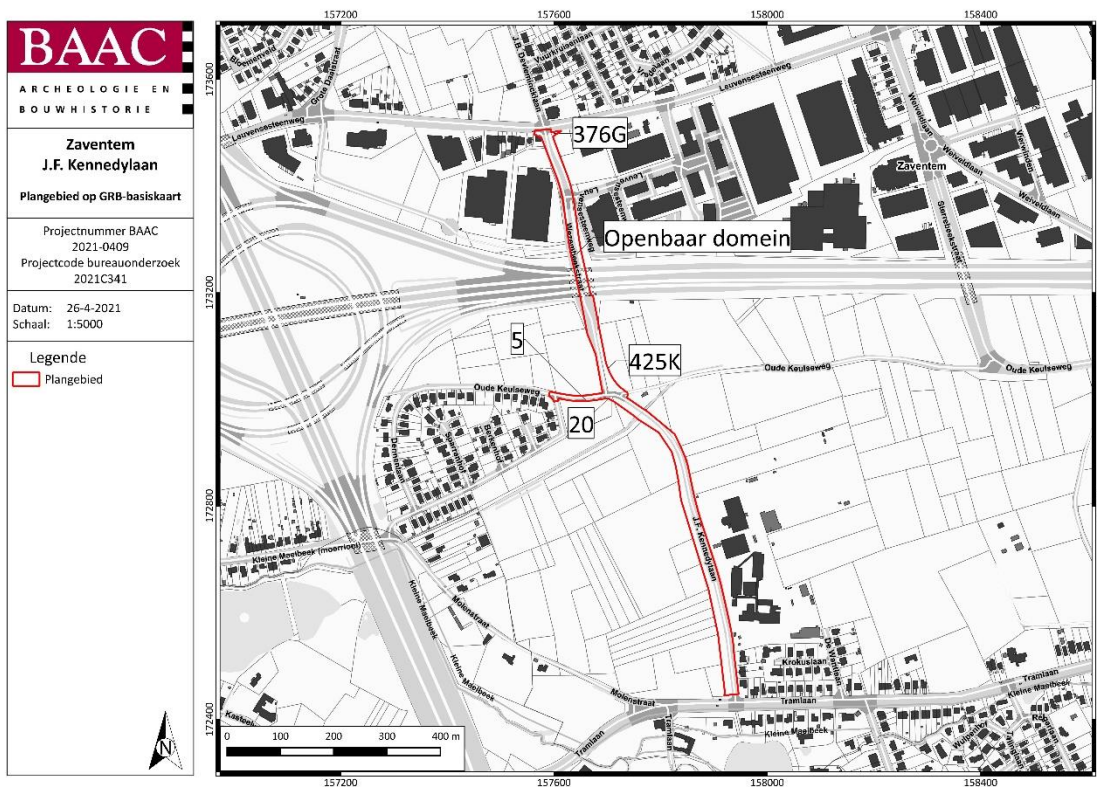
1 Beschrijvend gedeelte

1.1 Administratieve gegevens

Naam site	Zaventem, J.F. Kennedylaan	
Ligging	Wezembeekstraat/J.F. Kennedylaan, deelgemeente Sterrebeek, gemeente Zaventem, provincie Vlaams-Brabant	
Kadaster	Gemeente Zaventem, Afdeling 2, openbaar domein, percelen 425K (part) en 376G (part) Gemeente Zaventem, deelgemeente Sterrebeek, Afdeling 4, openbaar domein, percelen 5 (part) en 20 (part)	
Coördinaten	West: x: 157592,20 y: 173014,74 Noord: x: 157594,33 y: 173506,56 Oost: x: 157826,39 y: 172934,68 Zuid: x: 157936,21 y: 172446,61	
Oppervlakte plangebied	Ca. 27.197 m ²	
Oppervlakte geplande ingrepen	Ca. 6.580 m ²	
Kartering gewestplan	1100: bedrijvzone, 1500: infrastructuur, 0600: bufferzone, 0900: agrarische gebieden, 0200: gemeenschapsvoorziening, 0400: recreatiegebieden	
Projectnummer BAAC Vlaanderen	2021-0409	
<div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block; transform: rotate(-90deg); transform-origin: left top;">Bureauonderzoek</div>	Projectcode	2021C341
	Erkende archeoloog	Margot Vander Cruyssen (Erkenningsnummer: 2015/00047)
	Betrokken actoren	Margot Vander Cruyssen (archeoloog) Michiel Steenhoudt (archeoloog)
	Betrokken derden	nvt

Plan 1: Plangebied op topografische kaart¹ (digitaal; 1:10.000; 21.04.2021)

Plan 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB)² (digitaal; 1:250; 26.04.2021)

¹ AGIV 2021g

² AGIV 2021b

1.2 Juridisch kader en onderzoektraject

In het kader van het Onroerenderfgoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerenderfgoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014, is de eigenaar en gebruiker van gronden waarop zich archeologische waarden bevinden, verplicht deze waarden te behoeden en beschermen voor beschadiging en vernieling. Dit kan door behoud *in situ*, als de waarden ingepast kunnen worden in de plannen, of *ex situ*, wanneer de waarden onomkeerbaar vernietigd worden. Het doel van de archeologienota is dat er mogelijkheden gezocht worden om *in situ* behoud te bewerkstelligen of, indien dit niet kan, het formuleren van maatregelen voor vervolgonderzoek waarbij het erfgoed *ex situ* wordt behouden.

Om vast te stellen of bij werkzaamheden archeologische waarden zullen worden vernietigd, is een archeologisch onderzoek nodig. In eerste instantie wordt een **bureauonderzoek** uitgevoerd. Op basis van bekende gegevens van bodemkaarten, uit cartografische en andere historische bronnen en eventueel voorgaand onderzoek in de directe omgeving van het plangebied wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van het plangebied. Indien uit deze desktopanalyse blijkt dat er een kans is op het aantreffen van archeologische waarden binnen het plangebied, kan het aangewezen zijn de gaafheid van het bodemprofiel en de aanwezigheid van archeologische indicatoren te onderzoeken middels een landschappelijk bodemonderzoek, een veldkartering en/of een geofysisch onderzoek. Deze onderzoeken maken alle deel uit van het **vooronderzoek zonder ingreep in de bodem**. Indien op basis van de resultaten van alle nodige facetten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem niet voldoende informatie verzameld kan worden om een onderbouwde uitspraak te doen aangaande de beslissing tot behoud *in situ*, vrijgave of opgraving van het terrein, moet in een volgende fase een vooronderzoek met ingreep in de bodem worden uitgevoerd.

Het doel van het eventueel **vooronderzoek met ingreep in de bodem** is een archeologische evaluatie van het terrein. Dit houdt in dat het archeologisch erfgoed opgespoord, geregistreerd, gedetermineerd en gewaardeerd wordt en dat de potentiële impact van de geplande werken op de archeologische resten wordt bepaald. De hiervoor aangewezen methoden zijn archeologische boringen, proefputten en/of proefsleuven. Onderdeel van de evaluatie is dat er mogelijkheden gezocht worden om een eventuele site *in situ* te behouden of, indien dit niet kan, het opstellen van een programma van maatregelen voor vervolgonderzoek (ruimtelijke afbakening, diepteligging, strategie, doorlooptijd, te voorziene natuurwetenschappelijke onderzoeken en conservatietechnieken, voorstel onderzoeksvragen) in de vorm van een opgraving. Het vooronderzoek is uitgevoerd conform de Code van Goede Praktijk 4.0.

1.3 Aanleiding

Naar aanleiding van een aanvraag bij een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen heeft BAAC Vlaanderen bvba een archeologienota opgemaakt. Op het terrein zal door de initiatiefnemer een fietspad aangelegd worden. De geplande werken impliceren bodemingrepen die qua omvang een directe bedreiging kunnen betekenen voor potentieel aanwezig archeologisch erfgoed. Eens het archeologisch bodemarchief aangetast of vernield wordt, betekent dit een onomkeerbaar informatieverlies.

De totale oppervlakte van het plangebied *Zaventem, J.F. Kennedylaan* bedraagt ca. 27.197 m², de geplande bodemingrepen hebben een oppervlakte van ca. 6.580 m². Het plangebied valt buiten een beschermde archeologische site, ligt niet in een archeologisch vastgestelde zone en komt niet voor op de kaart met gebieden waarin geen archeologische waarden (meer) te verwachten zijn (GGA, gebieden

geen archeologie).³ Daarnaast werden voor het plangebied en de directe omgeving geen waarden voor 'beschermde onroerend erfgoed' opgenomen in het Geoportaal.

Aangezien het plangebied gedeeltelijk in bedrijventoneel, infrastructuur, bufferzone, agrarische gebieden, gemeenschapsvoorziening en recreatiegebieden ligt, de totale oppervlakte van de kadastrale percelen, waarop de vergunning betrekking heeft 3.000 m² of meer bedraagt en de totale oppervlakte van de bodemingreep 1.000 m² of meer bedraagt, is volgens het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 een archeologienota vereist. Deze archeologienota, waarvan akte genomen door het agentschap Onroerend Erfgoed, wordt bij de omgevingsvergunningsaanvraag gevoegd.

1.4 Huidige situatie en geplande werken

1.4.1 Huidige situatie

Binnen het plangebied is reeds een geasfalteerde straat aanwezig, m.n. de Wezembeekstraat en de J.F. Kennedylaan resp. in de gemeenten Zaventem en Sterrebeek (deelgemeente van Zaventem). In het noorden sluit de Wezembeekstraat aan op de Leuvensesteenweg waar enkele groothandels, winkels en bedrijven gevestigd zijn (Figuur 1). Heden is een verhard fietspad aanwezig aan de oostelijke zijde van de Wezembeekstraat tot aan de overbrugging met de E40. Verder zuidwaarts is de straat omgeven door akkers en velden (Figuur 2 en Figuur 3). Bij het kruispunt met de Dennenlaan en Oude Keulseweg wordt de J.F. Kennedylaan gevormd die tot het grondgebied van de deelgemeente Sterrebeek behoort (Figuur 4). Deze straat situeert zich in het noorden eveneens tussen akkers en velden (Figuur 5). Meer zuidwaarts bevinden zich ten oosten verschillende gebouwen en woningen en is opnieuw een verhard fietspad aanwezig ten oosten van de straat (o.a. Brussels American School, Figuur 6). In het zuiden van het plangebied sluit de J.F. Kennedylaan aan op de Tramlaan (Figuur 7).

Langs weerszijden van de straten binnen het plangebied zijn verschillende nutsleidingen, putdeksels, mangaten, verkeers- en verlichtingspalen aanwezig onder de aanwezige fietspaden of in de zachte berm (Figuur 8). Ook bomenrijen flankeren de straten, voornamelijk in het zuidwesten, ter hoogte van de kruising met de Tramlaan. Direct ten westen van het plangebied is een ondergrondse aardgasleiding aanwezig, welke het plangebied doorkruist ter hoogte van de Dennenlaan (zie verder Plan 18, Plan 20).

Figuur 1: Zicht op het plangebied ter hoogte van het kruispunt van de Wezembeekstraat met de Leuvensesteenweg in het noorden⁴

³ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2021.

⁴ GOOGLE 2021

Figuur 2: Zicht op het plangebied ter hoogte van de onderbrugging met de E40⁵

Figuur 3: Zicht op het plangebied ter hoogte van de Wezembeekstraat tussen velden en akkers⁶

Figuur 4: Zicht op het plangebied ter hoogte van het kruispunt van de Wezembeekstraat met de Oude Keulseweg, Dennenlaan en J.F. Kennedylaan⁷

⁵ GOOGLE 2021

⁶ GOOGLE 2021

⁷ GOOGLE 2021

Figuur 5: Zicht op het plangebied ter hoogte van de J.F. Kennedylaan tussen velden en akkers⁸

Figuur 6: Zicht op het plangebied ter hoogte van de J.F. Kennedylaan ter hoogte van gebouwen⁹

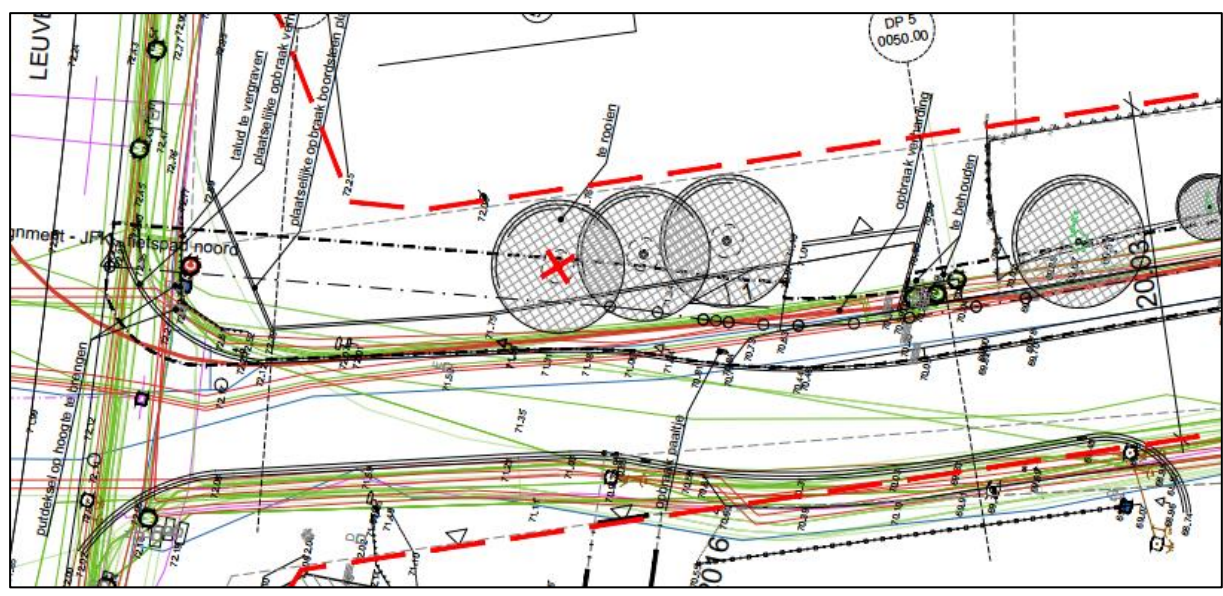

Figuur 7: Zicht op het plangebied ter hoogte van het kruispunt van de J.F. Kennedylaan met de Tramlaan¹⁰

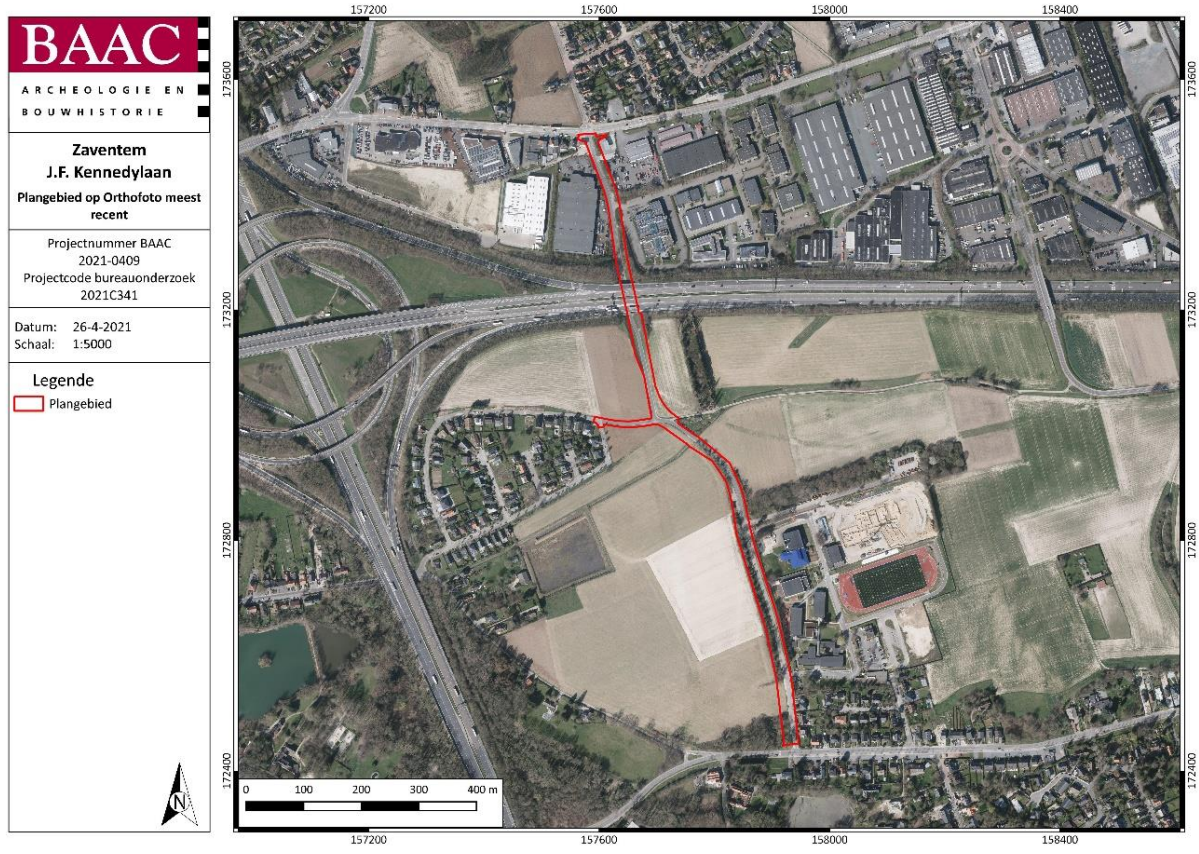
⁸ GOOGLE 2021

⁹ GOOGLE 2021

¹⁰ GOOGLE 2021

Figuur 8: Voorbeeld detail huidige toestand ter hoogte van kruispunt Wezembeekstraat met Leuvensesteenweg en aanwezige nutsleidingen¹¹

Plan 3: Plangebied op meest recente orthofotografische kaart¹² (digitaal; 1:1; 26.04.2021)

¹¹ Plan aangeleverd door initiatiefnemer. Volledige plannen worden in grote resolutie meegegeven in bijlage.
¹² AGIV 2021f

1.4.2 Geplande werken en bodemingrepen

Algemeen

De opdrachtgever plant op het terrein de aanleg van een fietspad over een lengte van ongeveer 1,25 km. Hierbij worden eventueel in het plangebied aanwezige archeologische waarden mogelijk vernietigd. De aard en omvang van de ingrepen worden hieronder beschreven.

Het eerste deel van het geplande fietspad, in de Wezembeekstraat, zal zich ten oosten van de rijweg situeren. Ter hoogte van de kruising met de Dennenlaan wordt een oversteekplaats voorzien en zal het nieuwe fietspad ten zuiden van de Dennenlaan aangelegd worden. Het fietspad zal verder ten westen van de J.F. Kennedylaan ingericht worden tot aan de kruising met de Tramlaan.

De aanleg van het nieuwe fietspad is voorzien op locaties die heden reeds verhard zijn of gelokaliseerd zijn in een bestaande berm of talud. De verharding, asfalt en boordstenen van het huidige fietspad die op enkele plaatsen aanwezig zijn zullen gedeeltelijk opgebroken worden.

Voor de aanleg van het fietspad is een diepteverstoring voorzien van 51 cm-MV. Het fietspad zelf zal een breedte hebben van 3 m. Zowel aan linker- als aan rechterzijde is een schrikstrook voorzien van 0,5 tot 1 m breed om een scheiding tussen fietspad en rijweg en een scheiding tussen fietspad en omgeving te creëren. In de schrikstrook wordt een groenzone voorzien waarbij een eventuele herprofilering van de aanwezige berm mogelijk is. Tussen rijbaan en fietspad wordt op regelmatige basis een haag aangeplant. Ook hier wordt uitgegaan van een maximale diepteverstoring van 51 cm-MV.

Ter compensatie van het rooien van enkele bomen zullen enkele nieuwe bomen aangeplant worden. Aanwezige putdeksels blijven behouden en worden op hoogte gebracht. Enkele verkeersborden worden waar nodig verplaatst. De aanwezige nutsleidingen blijven behouden of worden verplaatst waar nodig. Enkele private percelen worden gedeeltelijk ingenomen (376G, 425K, 5, 20).

Impactanalyse

Voor de geplande werken zullen bestaande verhardingen opgebroken worden en zullen enkele bomen gerooid te worden. Het nieuwe fietspad zal een totale lengte beslaan van ongeveer 1,25 km. Het fietspad zelf zal een breedte van 3 m hebben met aan weerszijden een schrikstrook van ongeveer 1 m breed. Er wordt uitgegaan van een diepteverstoring van 51 cm-MV over een maximale breedte van 5 m. De vele aanwezige nutsleidingen blijven grotendeels onverstoord.

1.5 Randvoorwaarden

Niet van toepassing.

Plan 4: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting¹³ op GRB-basiskaart¹⁴ (digitaal; 1:1; 21.04.2021)

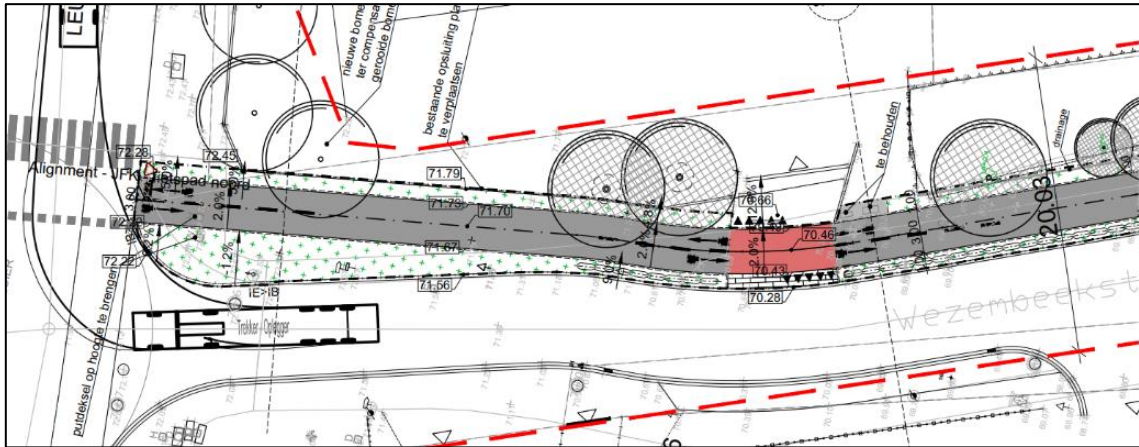
Plan 5: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting¹⁵ op orthofoto¹⁶ (digitaal; 1:1; 21.04.2021)

¹³ Plan aangebracht door initiatiefnemer. Detailplannen worden meegegeven in bijlage.

¹⁴ AGIV 2021b

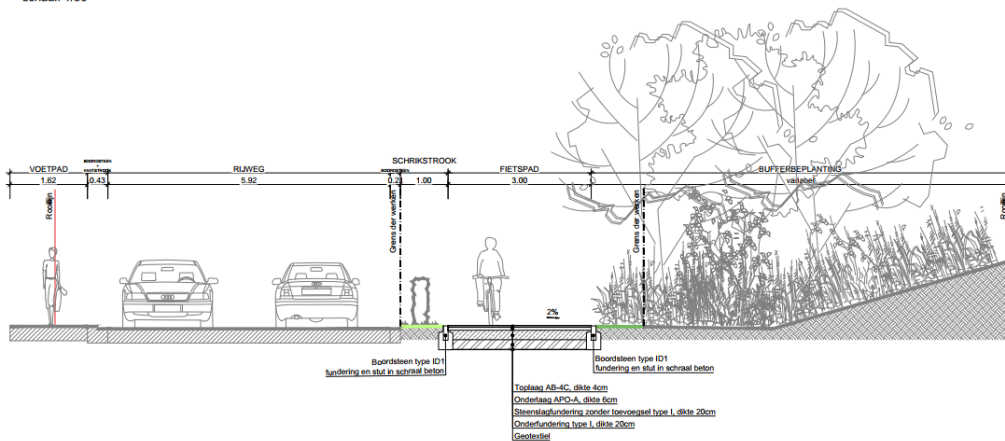
¹⁵ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

¹⁶ AGIV 2021f

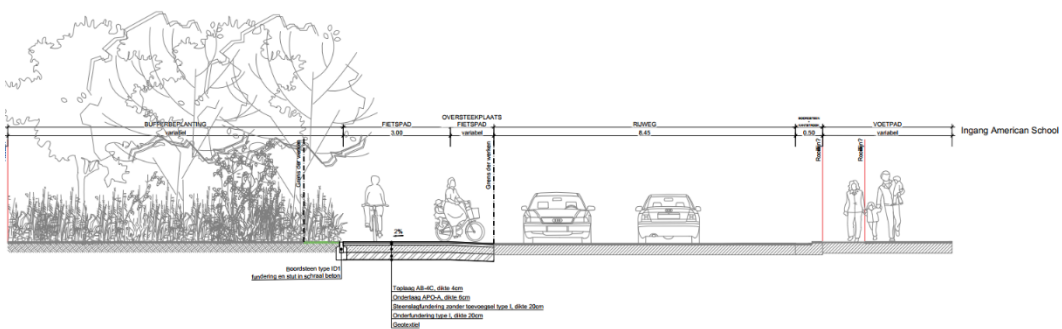
Figuur 9: Voorbeeld detail geplande werken thv kruispunt Wezembeekstraat met Leuvensesteenweg¹⁷

TYPEDWARSPROFIEL 1-1'
J.F. Kennedylaan noord
schaal: 1/50

Figuur 10: Typedwarsprofiel 1-1' van de toekomstige inplanting ter hoogte van de J.F. Kennedylaan noord¹⁸

TYPEDWARSPROFIEL 2-2'
J.F. Kennedylaan th.v. ingang American School
schaal: 1/50

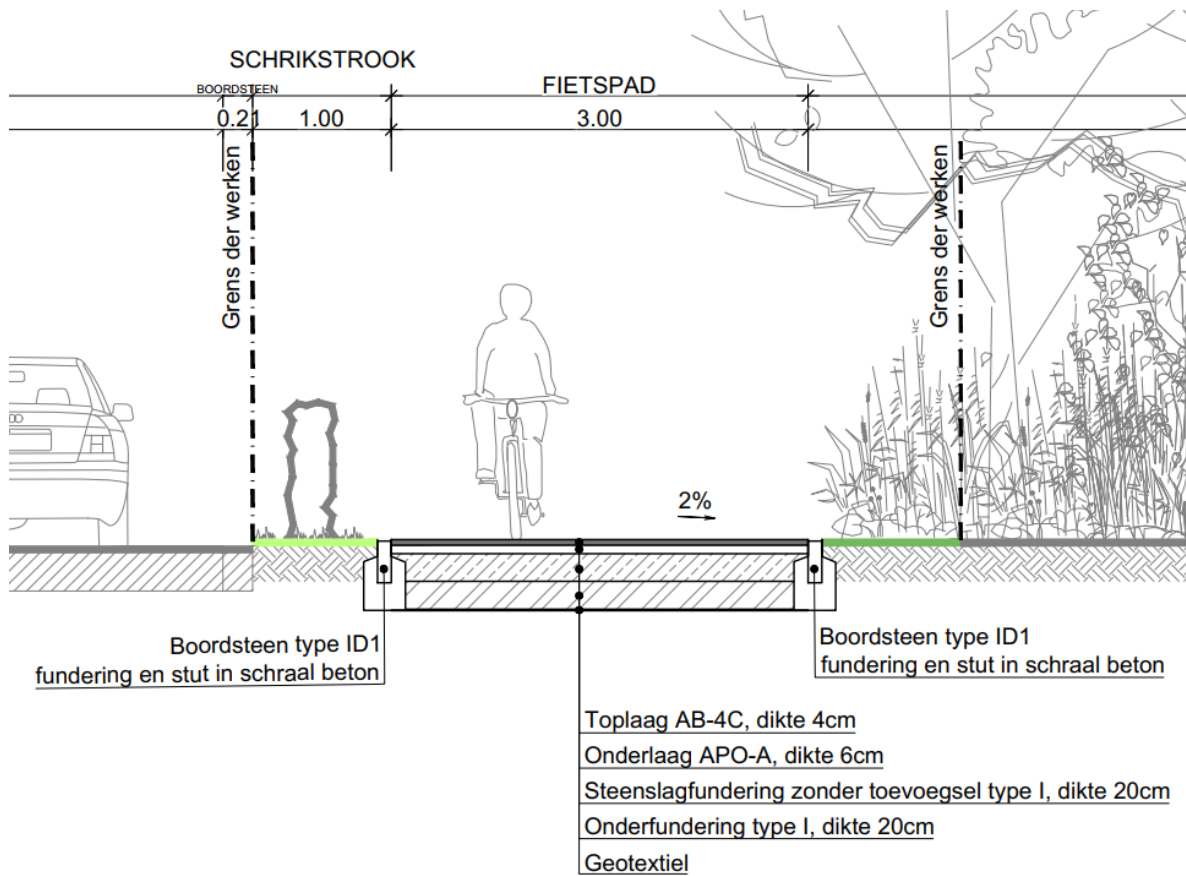

Figuur 11: Typedwarsprofiel 2-2' van de toekomstige inplanting ter hoogte van de J.F. Kennedylaan ingang American School¹⁹

¹⁷ Plan aangebracht door initiatiefnemer. Plannen worden meegeleverd in bijlage.

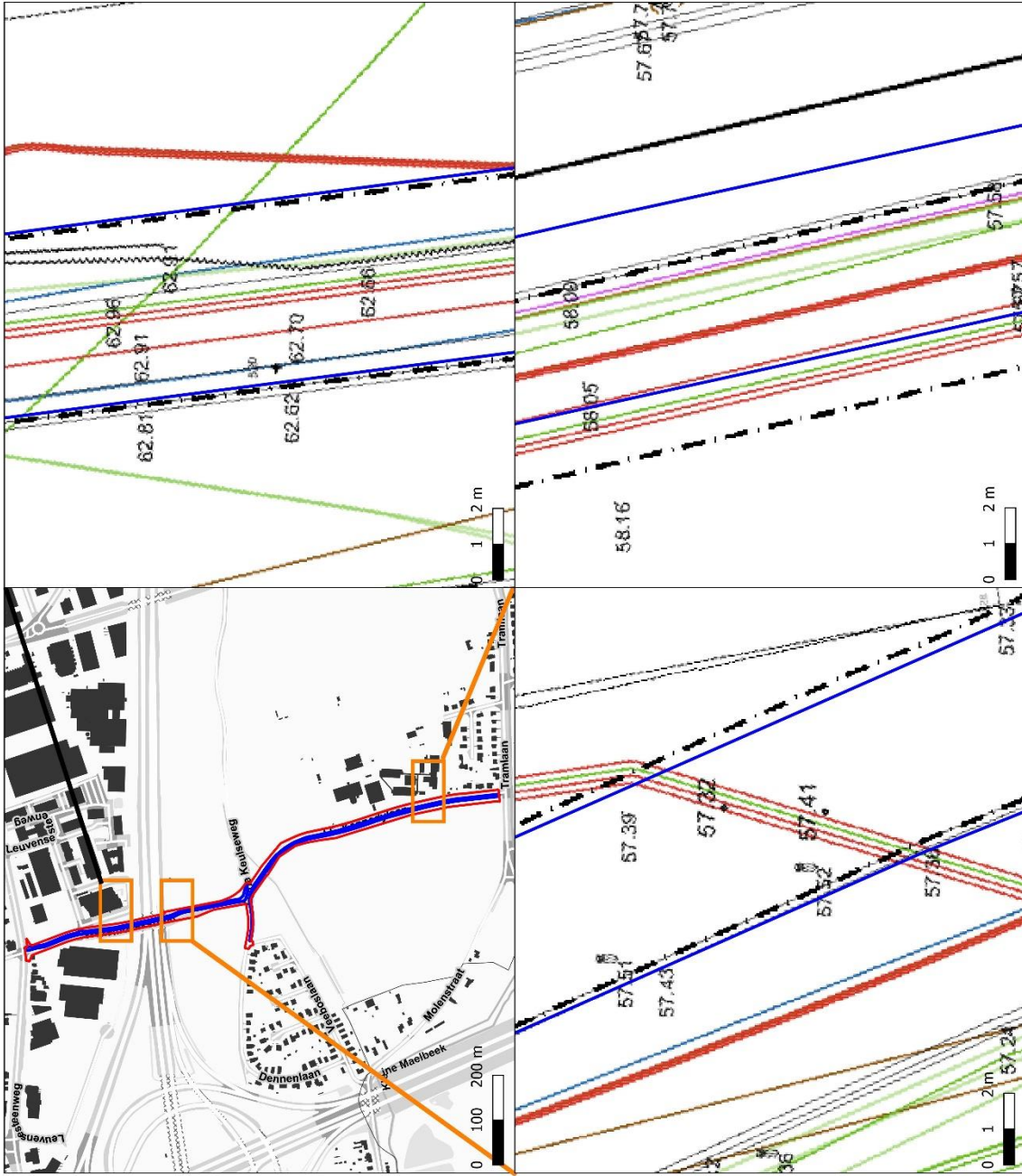
¹⁸ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

¹⁹ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

Figuur 12: Typedwarsprofiel 1-1' van de toekomstige inplanting ter hoogte van de J.F. Kennedylaan noord-detail²⁰

²⁰ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

<p>BAAC ARCHEOLOGIE EN BOUWHISTORIE</p>	<p>Zaventem J.F. Kennedylaan Plangebied met detail aanwezige leidingen</p>	<p>Projectnummer BAAC 2021-0409 Projectcode bureauonderzoek 2021C341</p>	<p>Datum: 26-4-2021 Schaal: 1:8000 1:100</p>	<p>Legende Plangebied Geplande werken: fietspad+schrikstrook</p>	

Plan 6: Voorbeeld details geplande werken met aanwezige leidingen (digitaal; 1:1; 26.04.2020)

2 Bureauonderzoek

2.1 Werkwijze en strategie

2.1.1 Onderzoeksdoelstelling

Een bureauonderzoek kadert binnen een archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem. Het archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem bereikt het doel van archeologisch vooronderzoek, het vaststellen van de aan- of afwezigheid van een archeologische vindplaats, zonder de mogelijk aanwezige archeologische resten wezenlijk aan te tasten. Het bureauonderzoek bereikt het doel van archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem door de studie van gekende of ontsloten informatiebronnen.

2.1.2 Onderzoeksvragen

Volgende onderzoeksvragen zullen in dit bureauonderzoek behandeld worden:

- Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens en welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?
- Is er via archeologisch onderzoek of waarnemingen op aanpalende of nabijgelegen percelen reeds info beschikbaar over de dikte en de opbouw van het aanwezige bodemarchief?
- Zijn er archeologische waarden aanwezig binnen het onderzoeksterrein?

Indien er archeologische waarden aanwezig zijn binnen het onderzoeksterrein:

- Wat is de aard van deze waarden?
- Wat is de impact van de geplande bodemingrepen op deze waarden?

2.1.3 Methoden en technieken

Het doel van het bureauonderzoek is de formulering van een archeologische verwachting van de onderzoekslocatie. Deze verwachting wordt opgesteld op basis van gekende landschappelijke, geologische, archeologische, historische en geografische bronnen.

Een eerste stap bij het formuleren van een archeologische verwachting voor de onderzoekslocatie is deze te situeren binnen een breder landschappelijk kader. Hierbij wordt beroep gedaan op de gekende geografische en geologische bronnen en kaarten.

Administratieve en geografische kaarten:

- GRB/kadasterkaart
- Topografische kaart
- Orthofoto
- Digitaal hoogtemodel
- Tertiairgeologische kaart
- Quartairgeologische kaart

- Bodemkaart

De basis van de desktopstudie bestaat verder uit een historische studie van de onderzoekslocatie en zijn directe omgeving. Hierbij wordt de gekende archeologische en historische vakliteratuur over de onmiddellijke omgeving van het plangebied geconsulteerd.

Een bijkomende belangrijke bron van informatie is het historisch kaartmateriaal. Op basis van deze oude kaarten kan een beeld worden gegeven van de evolutie van de bebouwing in het plangebied door de eeuwen heen, maar met dien verstande dat de draad slechts kan opgepikt worden vanaf het moment dat de eerste kaarten voor het gebied verschenen. Bovendien is de afwezigheid van bebouwing op deze kaarten geen garantie dat er niets geweest is. In de beginperiode van de cartografie werden voornamelijk grotere nederzettingen en belangrijke bouwwerken zoals stadsomwallingen, kerken, kloosters en kastelen weergegeven en was er geen of weinig aandacht voor de burgerlijke architectuur. Het was vaak niet de bedoeling om de huizen in detail of juist weer te geven. Pas vanaf de 19^e eeuw verschijnen de eerste gedetailleerde kadasterkaarten. Een concrete huisgeschiedenis is uit het cartografisch materiaal alleen niet af te leiden. De kaarten kunnen wel ondersteunend werken.

Volgende historische kaarten werden opgezocht en geanalyseerd:

- CAI-kaart
- Villaretkaart
- Ferrariskaart
- Atlas der Buurtwegen
- Poppkaart
- Vandermaelenkaart

Er werden geen externe specialisten betrokken bij dit onderzoek en geen wetenschappelijke advisering ingewonnen bij derden.

2.2 Assessment

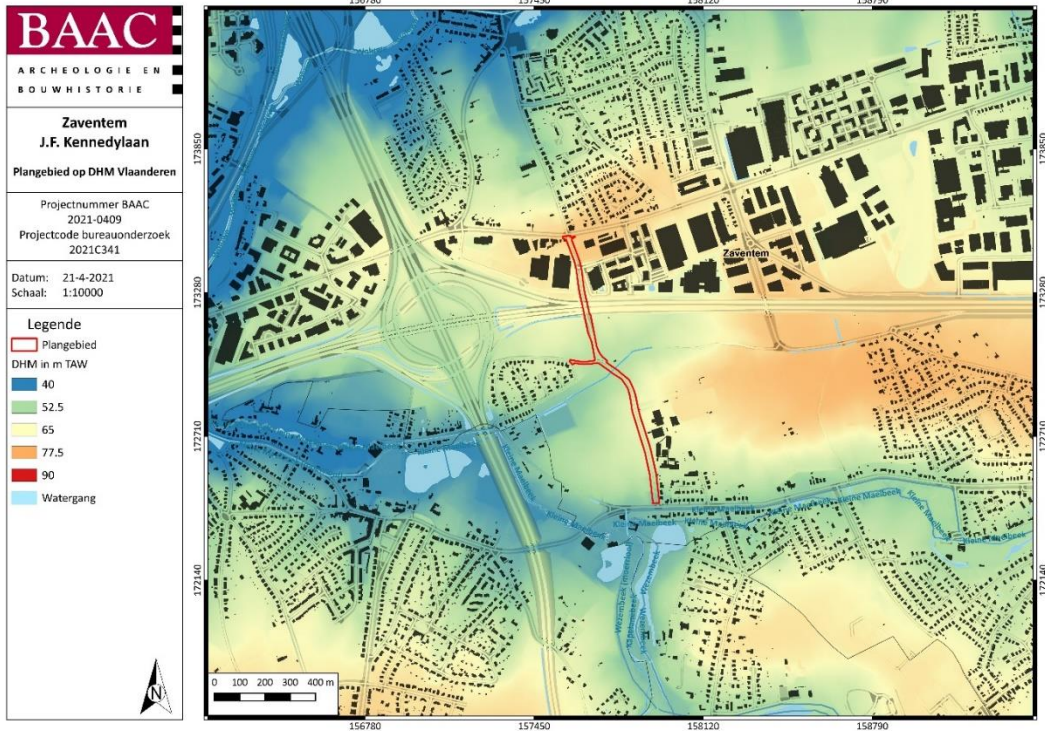
In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de beschikbare kennis inzake bodemkunde, geomorfologie, historie, cartografie en archeologie met betrekking tot het plangebied en omgeving. Deze informatie vormt de basis voor de archeologische verwachting van het onderzoeksgebied.

2.2.1 Landschappelijk kader

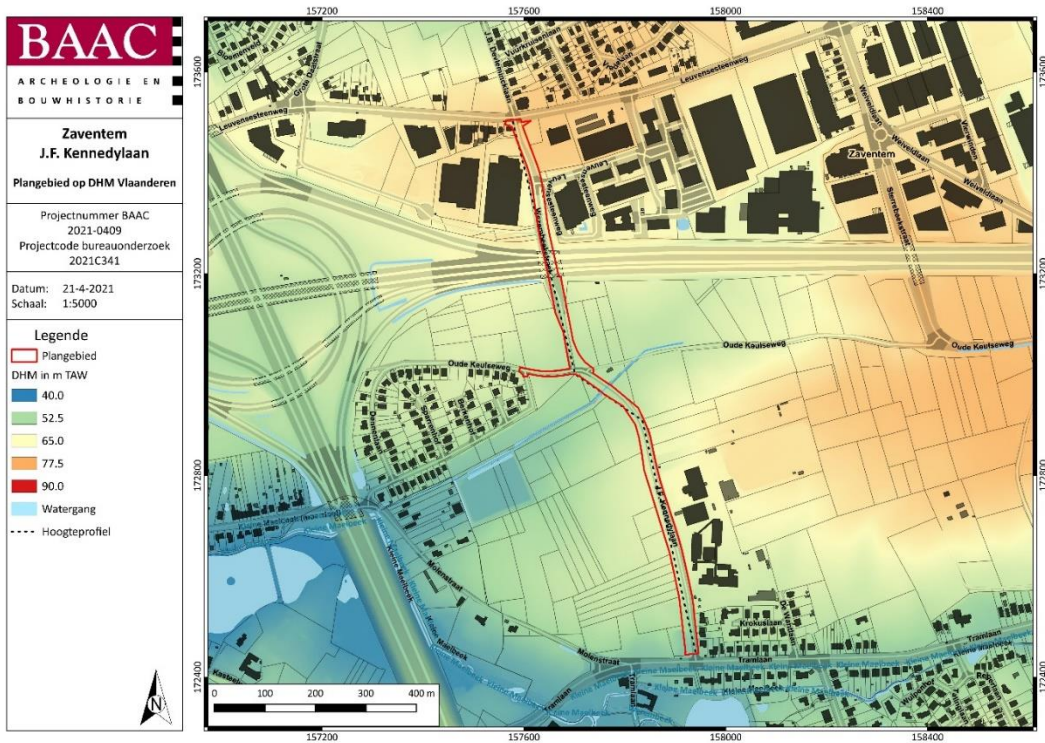
Topografische situering

De exacte locatie van het plangebied is weergegeven op Plan 1 en Plan 2. Het plangebied Zaventem, J.F. Kennedylaan is gelegen in de gemeente Zaventem en deelgemeente Sterrebeek tussen het kruispunt van de Leuvensesteenweg met de Wezembeekstraat en het kruispunt van de J.F. Kennedylaan met de Tramlaan. Het is ten oosten van het kruispunt van de RO met de E40 gesitueerd en wordt tevens door deze laatste overbrugd.

De omgeving rond het plangebied bevindt zich volgens het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) tussen + 50 en + 80 m TAW. Het plangebied zelf bevindt zich in het noorden op een hoogte van +71,57 m TAW en daalt in zuidelijke richting tot een hoogte van + 48,58 TAW. Een niet-geklasseerde zijstroom van de Kleine Maelbeek doorkruist het plangebied ten zuiden van het kruispunt van de Wezembeekstraat met de Oude Keulseweg en de J.F. Kennedylaan. De waterloop is hier overbrugd. De Kleine Maelbeek stroomt ten zuiden van het plangebied. Ten noordwesten mondt deze uit in de Woluwe. Ten zuiden van het plangebied mondt de Wezembeek uit in de Kleine Maelbeek.

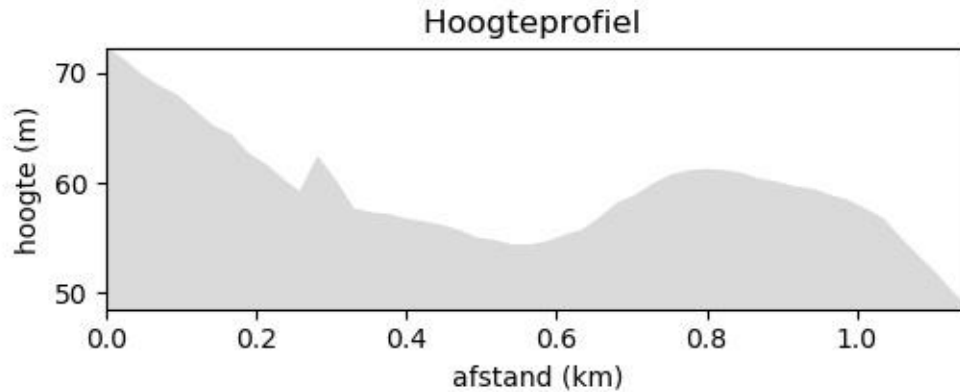
Plan 7: Plangebied op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM)²¹ met waterwegen (digitaal; 1:1; 21.04.2021)

Plan 8: Plangebied en hoogteverloop op het DHM²² (digitaal; 1:1; 21.04.2021)

²¹ AGIV 2021a

²² AGIV 2021a

Figuur 13: Hoogteverloop terrein²³

Landschappelijke situering

In geomorfologisch opzicht bevindt het plangebied zich in het Noord-Brabants plateau dat onderdeel uitmaakt van het heuvelig interfluvium tussen Demer en Schelde. Dit gebied kent een uitgesproken vallei-plateau karakter met een golvende topografie. De valleien zijn gekenmerkt door hun asymmetrie met zeer korte en steile westelijke hellingen op de plateaus en langere en meer vertakte oostelijke hellingen.²⁴ Het plangebied situeert zich gedeeltelijk in de vallei van de Kleine Maelbeek, gedeeltelijk op de hoger gelegen plateaus.

Paleogeen en neogeen (tertiair)

De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door afzettingen van de Formatie van Lede (Ld) en de Formatie van Brussel (Br).

De midden eocene Formatie van Lede is de jongste formatie van de Zennegroep en bestaat uit licht glauconiethoudend, fijn, grijs, kalkhoudend zand. Er komen enkele banken kalkzandsteen in voor. Het Zand van Lede is eveneens herkenbaar door de aanwezigheid van *Nummulites variolarius*. Aan de basis komt een grindlaagje voor met herwerkte elementen uit oudere afzettingen. De dikte van de afzetting bedraagt gemiddeld 7 m, maar deze dikte wisselt plaatselijk zeer sterk. De Formatie van Brussel is de oudste formatie van de Zennegroep en is een heterogene afzetting die bestaat uit een afwisseling van kalkrijke en kalkarme bleekgrijze zandpakketten. Het is opgebouwd in het Lid van Chaumont-Gistoux, het Lid van Diegem en het Lid van Neerijse.²⁵

Quartair

Op de quartairgeologische kaart 1:50.000 is het plangebied gekarteerd als type 17, 26 en 18.²⁶

Type 17 bestaat bovenaan uit laat weichseliaan eolisch leem (n1) en onderaan uit pre-quartair substraat (S). Het laat weichseliaan leem (zogenaamde Brabantse leem) wordt beschreven als een gele, kalkrijke loess. In droge omstandigheden is het vaak poederig of bros. Het bestaat meestal uit ongelaagd of soms zwak gestratificeerde leem en wordt doorgaans waargenomen op plateaus of quasi vlakke delen waar geen hellingswerking is. De dikte van dit pakket is erg variabel en kan dikwijls de 10 m overschrijden. Het pre-quartaire substraat wordt beschreven als een fluviaal zandige afzetting met gecryoturbeerde delen die voorkomen aan de basis van de opvullingen van de huidige valleidalen.

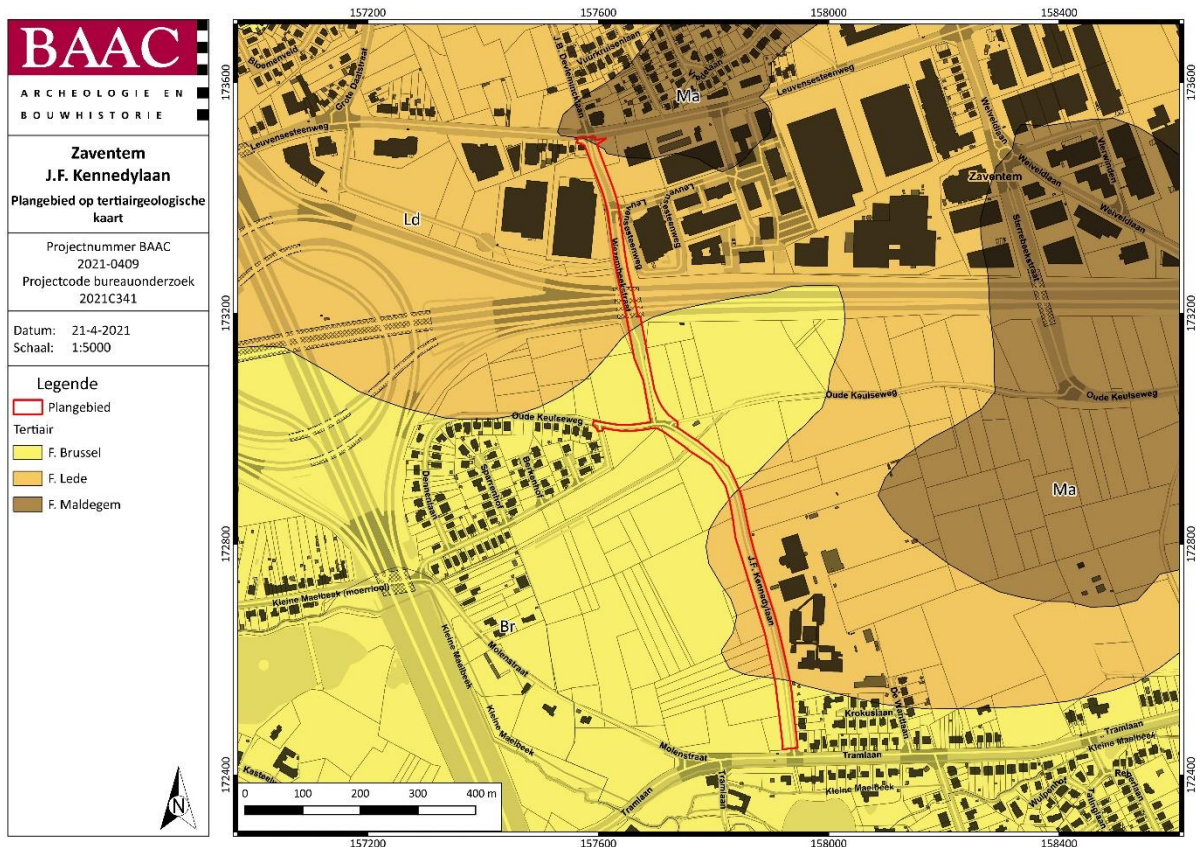
²³ AGIV 2021a

²⁴ DE MOOR & MOSTAERT 1993

²⁵ SCHROYEN 2003

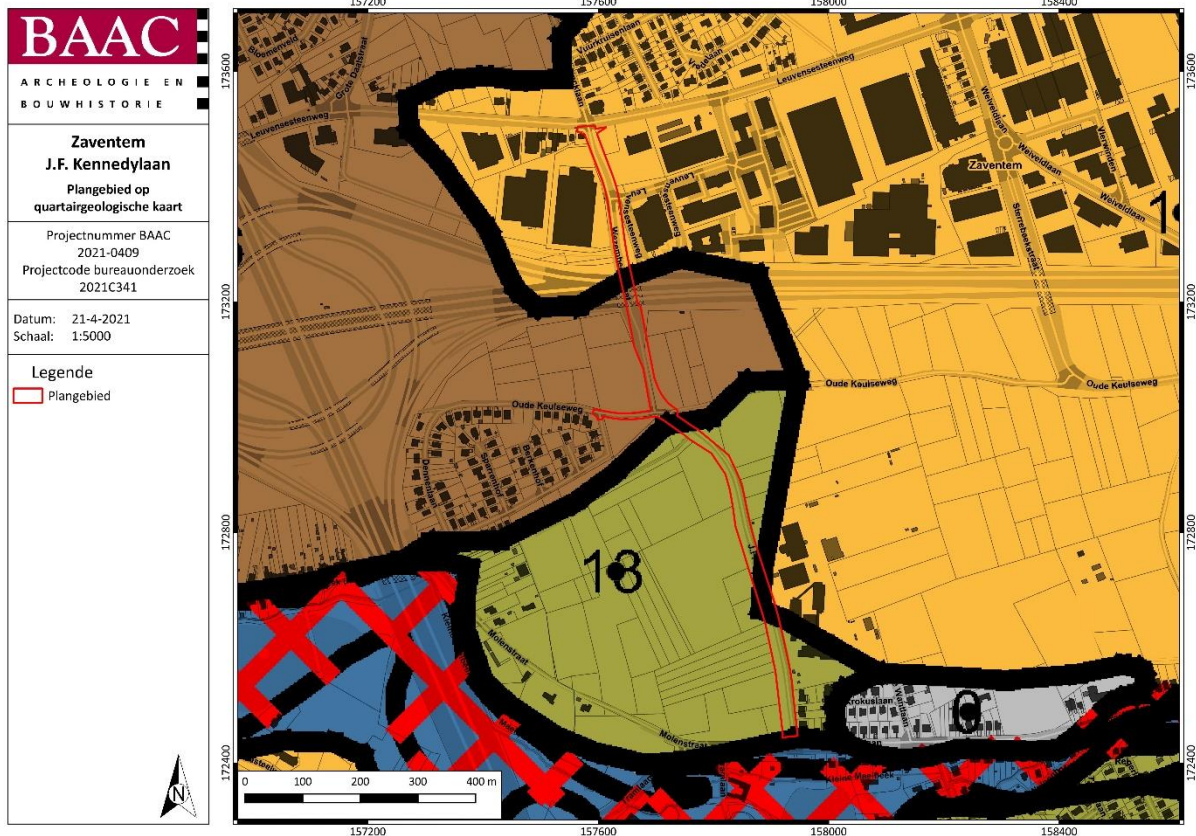
²⁶ DOV VLAANDEREN 2003

Het wordt gedateerd in het saaliaan. **Type 18** heeft bovenaan laat weichseliaan eolisch leem (n1) bovenop diachroon grind en diachroon zand (H). Dit diachroon zandig faciës wordt meestal rechtstreeks op het onderliggende substraat teruggevonden. Dit materiaal sedimenteerde na afspoelen en/of massabeweging langs hellingen. Het bestaat vooral uit materiaal van het onderliggende substraat, uitgezonderd de grindhoudende elementen. Helemaal onderaan bij dit type kan pre-quartair substraat (S) aangetroffen worden. **Type 26** is opgebouwd uit laat weichseliaan eolisch leem (n1), midden weichseliaan eolisch leem (n2) en pre-quartair substraat (S) helemaal onderaan. Het midden weichseliaan gestratificeerd leem bestaat uit een lichtbruin tot grijs leem dat dikwijls kalkrijk is. Het is een eolische loess dat door herwerking door smeltwater afgezet werd in kleine depressies (zogenaamde Haspengouwse leem). Typisch aan deze afzettingen is het gelamineerde voorkomen. Vaak worden landmollusken waargenomen, vooral *Succinea oblonga*. Een deel van de opbouw van deze afzetting kan dus gerelateerd worden aan massabewegingen. Door de vochtige omstandigheden tijdens het midden weichseliaan was meer smeltwater voorhanden, zodat er meestal oppervlakkige afspoeling op een bevroren ondergrond optrad. Het gevolg is een gestratificeerde leem met dunne intercalaties van zand, klei of lemig zand. Mogelijk zijn dunne laagjes of brokjes herwerkt organisch of venig materiaal aanwezig. Geregeld is er een vermenging met materiaal van het onderliggende substraat. Het is evident dat deze afzettingen voornamelijk langs hellingen en in lokale depressies wordt waargenomen. De dikte van deze sedimenten kan variëren van plaats tot plaats en reikt van 0m tot 15m.²⁷

²⁷ DOV VLAANDEREN 2003

²⁸ DOV VLAANDEREN 2021b

Plan 10: Plangebied op de quartairegeologische kaart 1:50.000²⁹ (digitaal; 1:50.000; 21.04.2021)

Bodem

Op de bodemkaart van Vlaanderen is de bodem in het plangebied gekarteerd als Aba1, AbB en Abp. Dit zijn droge leembodems met of zonder aanwezigheid van een textuur B-horizont

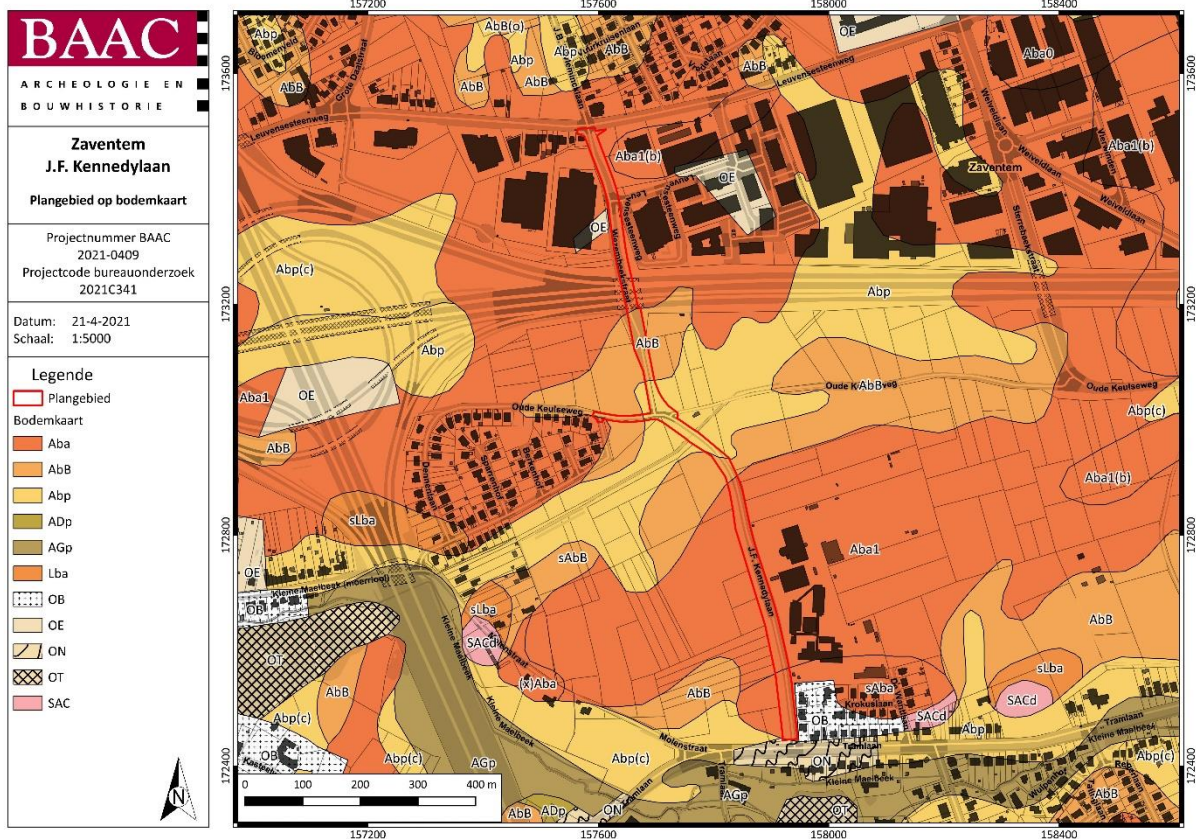
Aba1: een droge leembodem met textuur B-horizont. De serie Aba, ontwikkeld in het pleistocene loessdek, vertoont onder de A-horizont een aan klei en sesquioxiden aangerijkte textuur B-horizont. De bouwvoor is een donkerbruin, homogeen humushoudend leem. Bij Aba1 is deze dunner dan 40 cm. Bij de substraatseries begint een steenachtig zand, klei- of klei-zandsubstraat op geringe of matige diepte. De bodems vertonen geen watergebrek en geen wateroverlast dankzij de gunstige drainage en het hoog waterbergend vermogen. Substraatseries zijn evenwel gevoeliger voor droogte, te meer daar ze dikwijls op hellingen met snelle oppervlakkige ontwatering liggen. De Aba gronden zijn zeer geschikt voor veeleisende teelten en komen in aanmerking voor fruitteelt. Op sterk hellende terreinen dienen voorzorgsmaatregelen tegen de erosie genomen te worden.

AbB: een droge niet gleyige leembodem met textuur B- of structuur B-horizont. De niet gedifferentieerde gronden B, n.l. bronzones, zijn vooral gekenmerkt door een mozaïek van natte drainageklassen. De eenheid is gekoloniseerd door biez en andere moerasplanten. Omheen de drinkwaterputten voor het vee is het door vertrappeling uiterst modderig.

Abp: een droge leembodem zonder profiel. De Abp bodems komen voor in colluviale droge leemdepressies. Deze gronden bestaan uit leemmateriaal geërodeerd van de hoger liggende plateau gronden. De landbouw waarde van de Abp gronden ligt één klasse lager dan die van de Aba

²⁹ DOV VLAANDEREN 2021c

gronden wegens het meestal geringe waterbergingsvermogen. Deze colluviale leemgronden zijn zeer geschikt voor graangewassen, maar iets minder voor suikerbieten.

Plan 11: Plangebied op de bodemkaart van Vlaanderen³⁰ (digitaal; 1:20.000; 21.04.2021)

2.2.2 Historisch kader

Het plangebied ligt in de huidige gemeenten Zaventem en Sterrebeek. Ze worden hieronder apart historisch omkaderd.

Zaventem³¹

Zaventem is sedert 1977 een fusiegemeente samen met Nossegem, Sint-Stevens-Woluwe en Sterrebeek. Zaventem wordt voor het eerst vermeld als *Saventa* in het begin van de 12de eeuw. De herkomst van de naam zou afgeleid kunnen worden van *Saventinis*, wat 'zeven waterpoelen' kan betekenen. Het groeide uit van agrarische gemeenschap tot een postindustriële samenleving, waar industrie en diensteninfrastructuur een groot deel van de huidige gemeenteoppervlakte inneemt. De aanwezigheid van twee waterlopen, de Woluwe en de Kleine Beek, speelde een cruciale rol in de ontwikkeling van Zaventem als industriegemeente. Er ontstonden immers diverse watermolens die geleidelijk uitgroeiden tot fabrieken. Zaventem is vooral gekend door de nationale luchthaven 'Brussels Airport'.³²

Toch kent Zaventem ook oudere bewoningsvormen. Uit opgravingen is gebleken dat de menselijke aanwezigheid in deze regio teruggaat tot het midden neolithicum (ca. 5.000 v.Chr.) en de Romeinse

³⁰ DOV VLAANDEREN 2021a

³¹ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2017b; GEMEENTE ZAVENTEM s.d.

³² HASQUIN et al., s.d.

periode. Boven vermelde waterlopen zullen aan de basis liggen van eerste bewoning omdat ze uitstekend geschikt zijn voor landbouw.

De literatuur verwijst naar de ontdekking van een Gallo-Romeins graf of tumulus in het begin van de 16de eeuw. De vindplaats is nog steeds onduidelijk. Op het einde van de 19de eeuw werden in het centrum van Zaventem Romeinse grondvesten, een haard en andere sporen aangetroffen.

Rond de 10de eeuw was Zaventem in de handen van de abdij van Nijvel. De dorpskom ontstond nabij de Kleine Beek op de kruising van twee belangrijke verbindingswegen, enerzijds de verbinding tussen Vilvoorde en Tervuren en anderzijds de verbinding tussen Brussel en Erps. In de 12de eeuw was Lambertus de Craynhem heer van Zaventem. Belangrijke grondbezitters op dat ogenblik waren onder meer de abdij van Vorst en Kortenberg. Na tijdelijk in het bezit geweest te zijn van de familie de Wanghe kreeg ridder Hendrik van der Meeren de heerlijkheid Zaventem in zijn bezit. Het geslacht van der Meeren bleef eigenaar tot 1605. Hun kasteel stond op de plaats van de huidige zwembadparking welke werd afgebroken in de 20ste eeuw. In 1605 verkreeg Ferdinand de Boisschot de goeden van Zaventem, waarna het in 1621 tot baronie verheven werd. In 1624 werd Nossegem door Ferdinand de Boisschot opgekocht. Het gebied werd bij zijn baronie ingelijfd. Ten noordoosten van Zaventem lag oorspronkelijk het Saventerlo, een groot bosrijk domein dat zich uitstrekte over Zaventem, Nossegem, Melsbroek, Steenokkerzeel, Machelen en Diegem. Het maakte deel uit van de jachtwarande van de hertogen van Brabant. De ontbossing van dit gebied vond grotendeels plaats in de 17de eeuw. Het geslacht de Boisschot bleef eigenaar van de baronie Zaventem, dat o.m. Nossegem, Sterrebeek en Sint-Stevens-Woluwe omvatte, tot in 1795. Toen werden onder de Franse bezetting de feodale instellingen afgeschaft. Onder het Hollandse bewind en later in het onafhankelijke België gingen de vier gemeenten een zelfstandig bestaan leiden.

In de eerste helft van de 19de eeuw werd de ontginning van zandsteengroeven een bloeiende activiteit dankzij de populariteit van de Zaventemse zandsteen als bouwmateriaal. Een groot gedeelte van de bevolking werkte in deze groeven. De aanwezigheid van de zogenaamde Lediaanse zandsteen of Ledesteen resulteerde in het veelvuldig gebruik in allerlei historische bouwsels. Een uiterst geschikte kleigrond zorgde voor een toenemende industrialisering met de productie van baksteen. Ook had een papier- en lederindustrie zich bij de vele molens langs de waterlopen ontwikkeld. Zaventem was bovendien de eerste gemeente in de omgeving met een eigen elektriciteitscentrale (1905, ingehuldigd 1908), dat zich binnen het plangebied bevindt (en nog steeds in gebruik is). Echter zouden deze industrieën gedurende de 20ste eeuw stilaan verdwijnen en maakte plaats voor een toenemende bedrijvigheid met de komst van de nationale luchthaven in 1958.

Sterrebeek³³

Sterrebeek is een deelgemeente van Zaventem en is ten zuidoosten hiervan gesitueerd. De gemeente dankt zijn naam aan de Sterrebeek die in het zuiden van de gemeente ontspringt en mee aan de basis van het ontstaan van het dorpscentrum ligt. Nadien volgt ze de Tramlaan richting Kraainem en mondt daar uit in de Woluwe.

De oudste archeologische vondsten dateren uit de prehistorische periode. Enkele vondsten uit de Romeinse periode werden gedaan langs de Oude Keulseweg, een oude Romeinse weg die de verbinding vormde tussen Leuven en Brussel. Het was een aftakking van de Romeinse baan Keulen-Brugge.

De oudste vermelding van Sterrebeek dateert uit 1173 waarin het bezit van goederen in Sterrebeek van de priorij van Vorst werd bevestigd. Eind 12de eeuw werd ook een zekere Hendrik van Sterrebeek,

³³ INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2021 ID 14320

meier van de hertog en wonend op een hof met een toren en ringgracht, gekend als Ter Meeren, vermeld.

Vanaf de 12de eeuw was Sterrebeek verdeeld in twee heerlijkheden. In 1381 werden deze door Jan van Boechout verkocht aan Hendrik V van der Meeren. Tot begin 17de eeuw bleef de heerlijkheid Sterrebeek in het bezit van de familie van der Meeren. In 1605 werd de heerlijkheid samen met Zaventem aangekocht door Ferdinand de Boisschot, kanselier van Brabant, waarna ze in 1621 tot baronie werd verheven. Later zal Ferdinand zijn leen onder andere uitbreiden met dit van Wezembeek-Oppem, Nossegem en Sint-Stevens-Woluwe. Tot de Franse Revolutie bleef Sterrebeek in handen van de afstammelingen van de familie de Boisschot. Bij de afschaffing van het feodale regime eind van de 18de eeuw was graaf Maximilien de Tour et Taxis, de laatste heer van Sterrebeek.

In de middeleeuwen lag het centrum van de gemeente langs de twee plaatselijke hoofdwegen: de Merestraat (huidige Medekenstraat en Beekstraat) en de Schapenweg en de samenloop van twee beken, de Sterrebeek en de Steenbeek. Dit centrum is vandaag een verbreding aan de Mechelsesteenweg (kruising Mechelsesteenweg met Dorp en Schapenweg). De verbreding van de baan komt overeen met de locatie van de voormalige dorpsdries, waarlangs het dorp zich ontwikkelde. Rond het kerkplein (de huidige Kerkdries) dat in vergelijking met het dorpsplein groter was, stonden een brouwerij, de pastorie, het neerhof bij de burcht en de tiendenschuur.

Naast dit centrum met de dorpsdries en het kerkplein waren er nog een aantal wijken in de gemeente: Heistvoorde, Oude Baan, Ter Inde, Tuitenberg (het oudste maar vandaag verdwenen gehucht) en Voskapel. Buiten deze bewoningskernen bestond de gemeente uit bossen, beemden, vijvers en akkerland. De vijvers zijn bijna allemaal verdwenen, uitgezonderd deze bij het kasteel van Wezembeek. De gronden behoorden toe aan de adellijke families (leenheren).

De gemeente zal zich verder ontwikkelen door de aanleg van een tramlijn eind 19de eeuw. Deze buurtspoorweg werd in begin jaren 1890 geopend en liep van Sint-Joost-ten-Node via Sint-Stevens-Woluwe, Kraainem naar Sterrebeek (kadastraal geregistreerd in 1893 als de huidige Tramlaan). Deze tramlijn werd in de jaren 1920-1930 geëlektrificeerd en bleef bestaan tot 1960, waarna hij vervangen werd door een buslijn.

Tot het einde van de 19de eeuw was Sterrebeek een voornamelijk agrarisch dorp vooral gekenmerkt door graanteelt, voornamelijk tarwe voor de export. Op de Ferrariskaart is al te zien dat het grootste deel van de oppervlakte in gebruik was als akkerland. Na 1880 ontstond een grote graancrisis waarbij de prijs van het graan zakte. De voormalige herenboeren gingen zich meer concentreren op veeteelt en plattelandsindustrie. Rond 1895 begonnen enkele boeren witloof te kweken. Na de Eerste Wereldoorlog zullen er ook veel serres worden opgericht voor het kweken van druiven. Op de kadastrale mutatieschetsen uit de jaren 1920 – 1930 verschijnen dan ook verschillende 'broeikassen' in Sterrebeek. Na de Tweede Wereldoorlog werd deze teelt opgegeven en verdwenen er ook veel serres. Ook de witloofteelt zal in de tweede helft van de 20ste eeuw nagenoeg verdwijnen.

2.2.3 Cartografische bronnen

Ferraris (1771-1778)

Op de Ferrariskaart³⁴ (Plan 12) is te zien dat het plangebied, met name de Wezembeekstraat en de J.F. Kennedylaan reeds aanwezig zijn. De straten worden langs weerszijden omgeven door bomenrijen en door velden en akkers. Er is geen bebouwing in de directe omgeving op te merken. Ten zuiden in Sterrebeek en Kraainem zijn verschillende beemden en vijvers aanwezig. Deze gronden waren in het

³⁴ KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK VAN BELGIË 2020

bezit van verschillende adellijke families (zie hoger). Enkele van deze vijvers zijn nu nog aanwezig. De Kleine Maelbeek stroomt direct ten noorden van deze vijvers.

Vandermaelen (1846-1854)

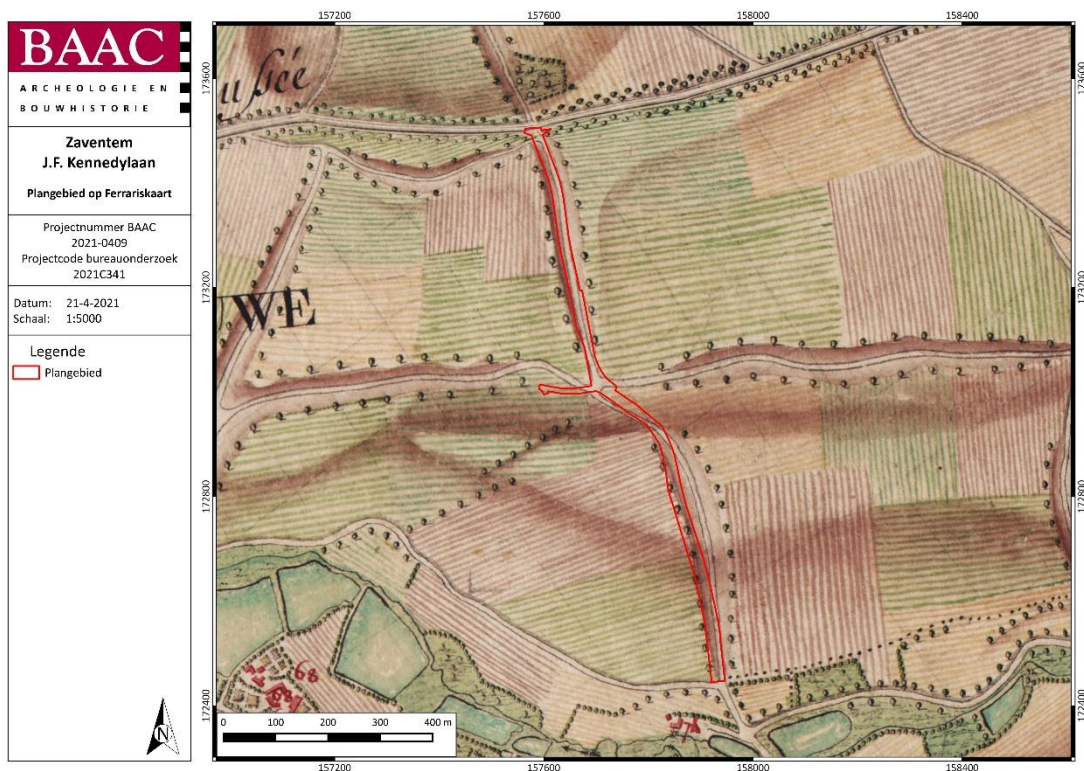
Ter hoogte van het plangebied worden op de Vandermaelenkaart³⁵ (Plan 13) de Wezembeekstraat en J.F. Kennedylaan afgebeeld. Op deze kaart zijn de hoogteverschillen weergegeven door middel van hoogtelijnen. De Kleine Maelbeek stroomt ten zuiden in de vallei. De grote vijvers zijn in mindere mate afgebeeld.

Atlas der Buurtwegen (1843-1845)

Op de Atlas der Buurtwegen³⁶ (Plan 14) zijn de perceelsgrenzen weergegeven. De situatie ten opzichte van de voorgaande kaarten blijft vrijwel ongewijzigd met de aanwezigheid van beide straten in het landschap. Nog steeds is geen bebouwing afgebeeld, uitgezonderd één woning aan het kruispunt van de J.F. Kennedylaan met de Tramlaan. Het landschap in de directe omgeving is ingenomen door velden en akkers.

Popp (1842-1879)

De Poppkaarten³⁷ (Plan 15) beelden ter hoogte van het plangebied hetzelfde uit als de Atlas der Buurtwegen.

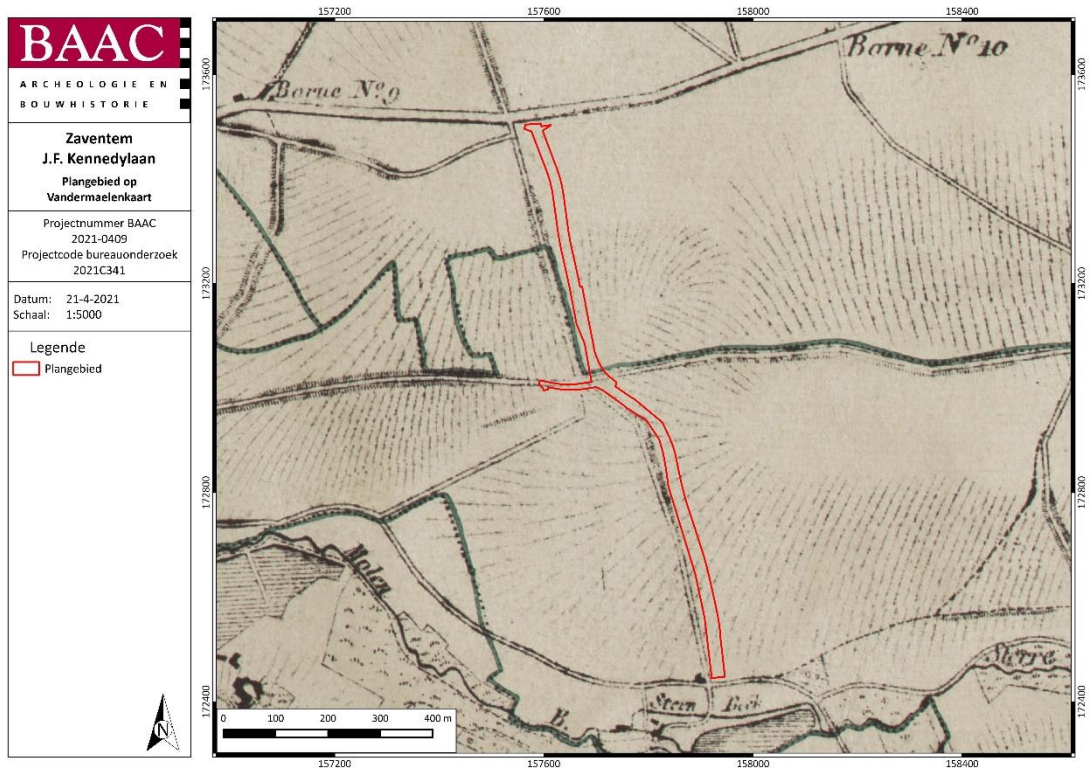
Plan 12: Plangebied op de Ferriskaart³⁸ (analoog; 1:25.000; 21.04.2021)

³⁵ GEOPUNT 2021e

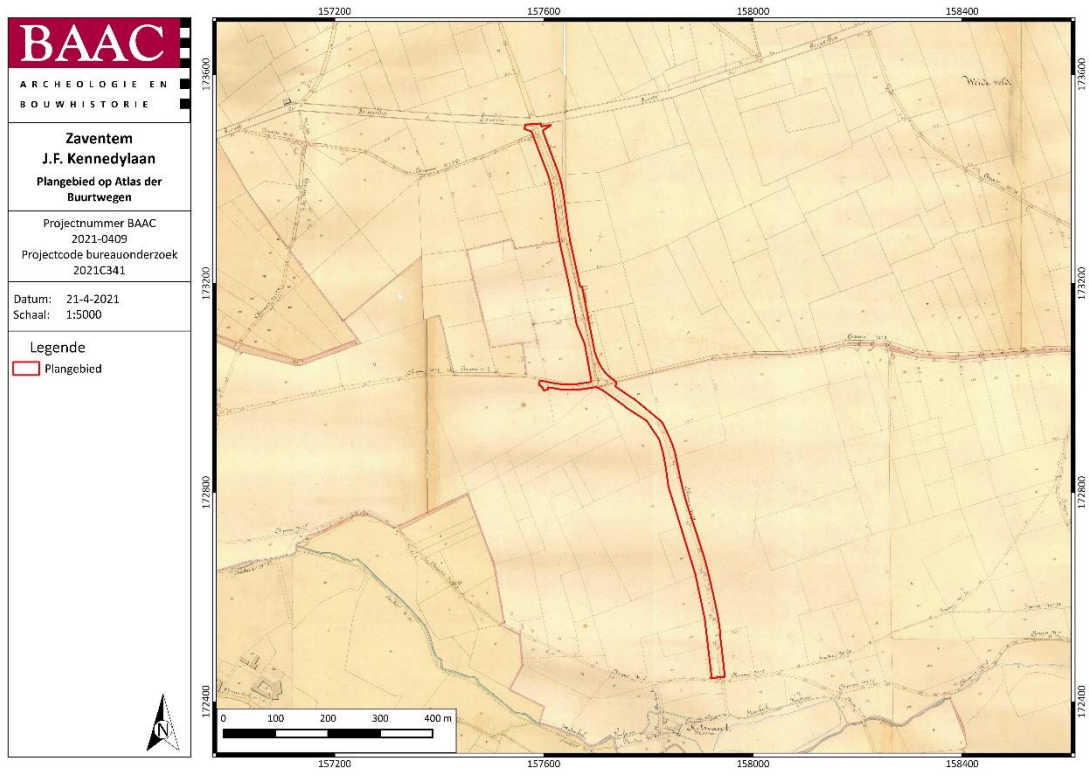
³⁶ GEOPUNT 2020

³⁷ KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK VAN BELGIË 2020

³⁸ GEOPUNT 2021b

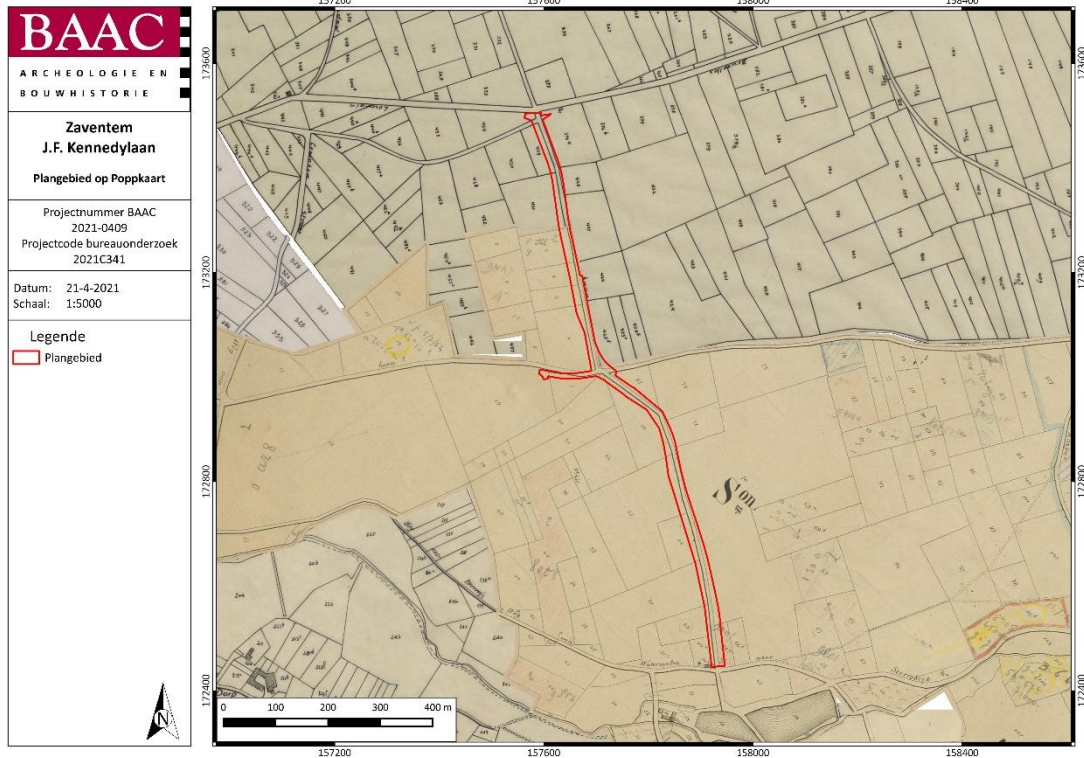

Plan 13: Plangebied op de Vandermaelenkaart³⁹ (analoog; 1:20.000; 21.04.2021)

Plan 14: Plangebied op de Atlas der Buurtwegen⁴⁰ (analoog; 1:2500; 21.04.2021)

³⁹ GEOPUNT 2021c
⁴⁰ GEOPUNT 2021a

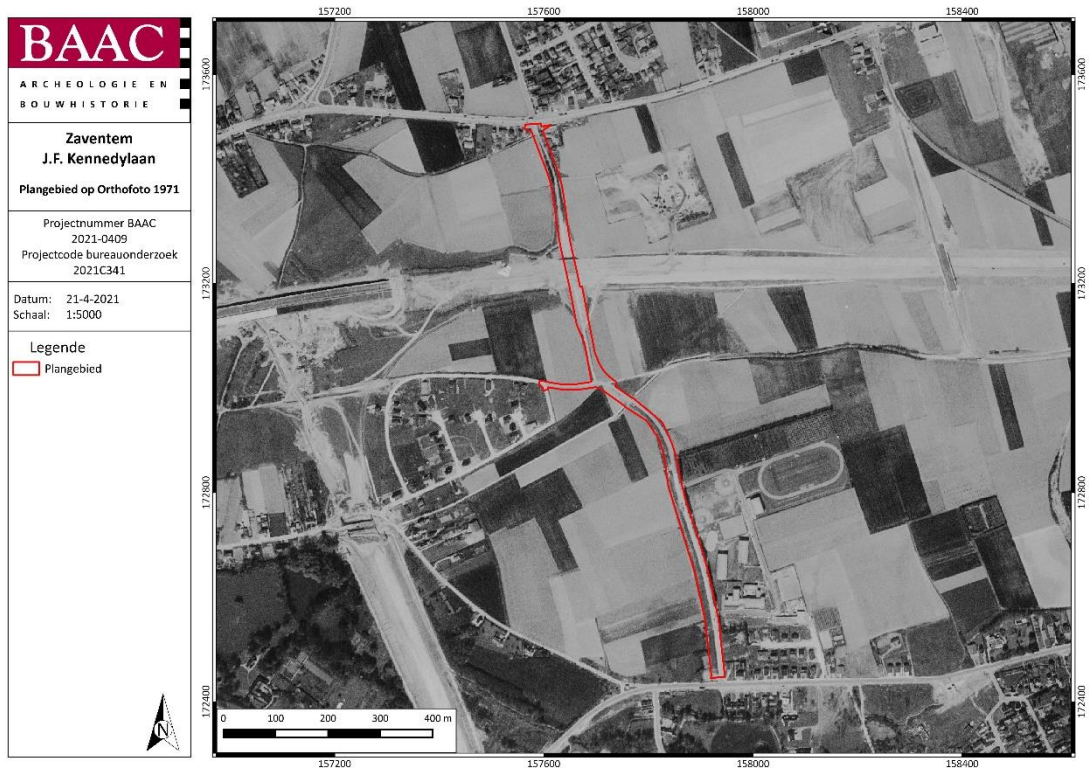
Plan 15: Plangebied op de Poppkaart⁴¹ (analoog; 1:1.250-1:7.500; 21.04.2021)

2.2.4 Orthofotografische bronnen

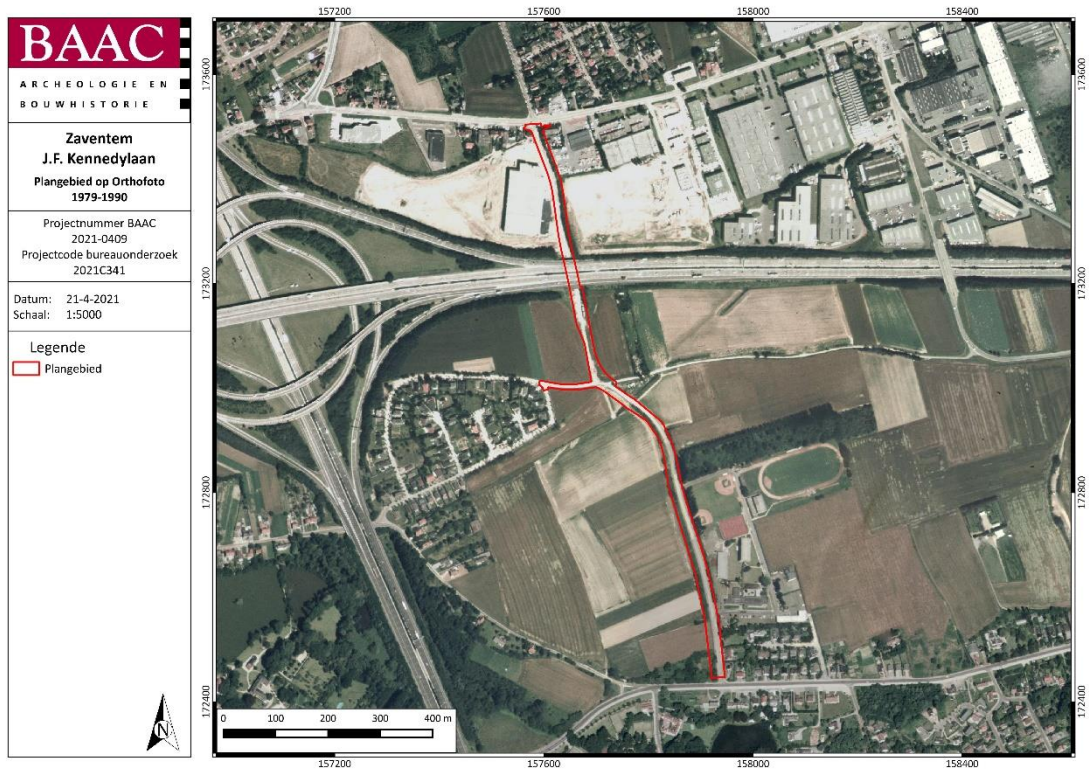
Op de orthofotografische kaart van 1971 zijn grote wijzigingen in het landschap op te merken. In deze periode worden de autosnelwegen E40 en R0 aangelegd. Het plangebied wordt in het noorden, bij de kruising met de Leuvensesteenweg, en in het zuiden, bij de kruising met de Tramlaan, geflankeerd door grote bedrijven, industrie en woningen. Daartussen is nog open ruimte aanwezig in de vorm van velden en akkers. Op de orthofotografische kaart van 1979-90 zijn de E40 en R0 aangelegd. In het noorden is meer industrie aanwezig. Op jongere kaarten is steeds meer en meer bebouwing en verharding te zien, voornamelijk in de omgeving. De nu aanwezige velden langs de J.F. Kennedylaan blijven open ruimte. Op de orthofoto van 2019 is de aanleg van een aardgasleiding zichtbaar (Plan 18 - zie ook verder AN ID 7627⁴²). Deze leiding doorkruist het plangebied ter hoogte van de Dennenlaan.

⁴¹ GEOPUNT 2021d

⁴² STEENHOUDT 2018

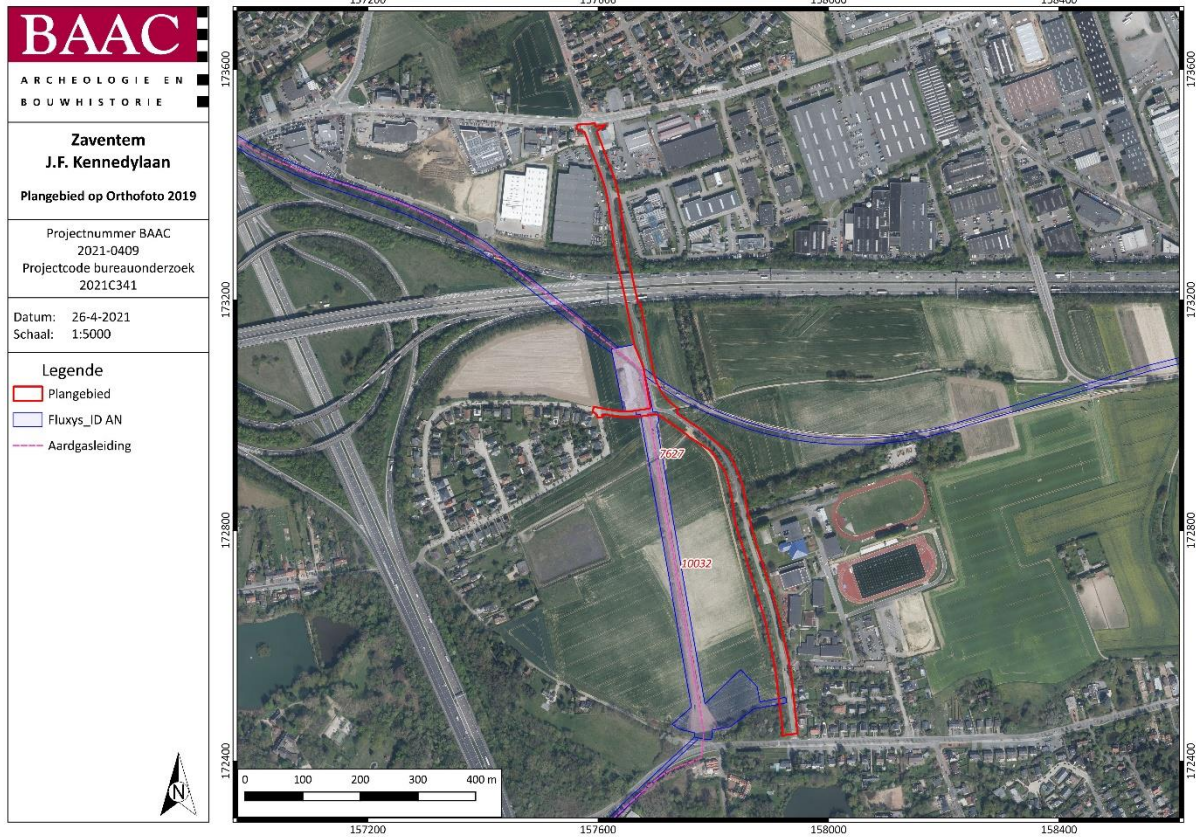

Plan 16: Plangebied op orthofotografische kaart van 1971⁴³ (digitaal; 1:1; 21.04.2021)

Plan 17: Plangebied op orthofotografische kaart van 1979-1990⁴⁴ (digitaal; 1:1; 21.04.2021)

⁴³ AGIV 2021c
⁴⁴ AGIV 2021d

Plan 18: Plangebied op orthofoto van 2019⁴⁵ met aanduiding geplande werken voor aanleg aardgasleiding, welke het huidige plangebied doorkruist (digitaal; 1:1; 26.04.2021)

2.2.5 Archeologisch kader

Centrale Archeologische Inventaris

De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) is een databank van archeologische vindplaatsen in Vlaanderen. Dit overheidsinstrument helpt een inschatting maken over het archeologisch potentieel van het plangebied. Voor het plangebied zelf aan de J.F. Kennedylaan zijn geen archeologische waarden gekend (Plan 19).⁴⁶ Rondom het projectgebied zijn de volgende meldingen gekend (Tabel 1):

Tabel 1: Archeologische waarden in de CAI in de onmiddellijke omgeving van het plangebied.⁴⁷

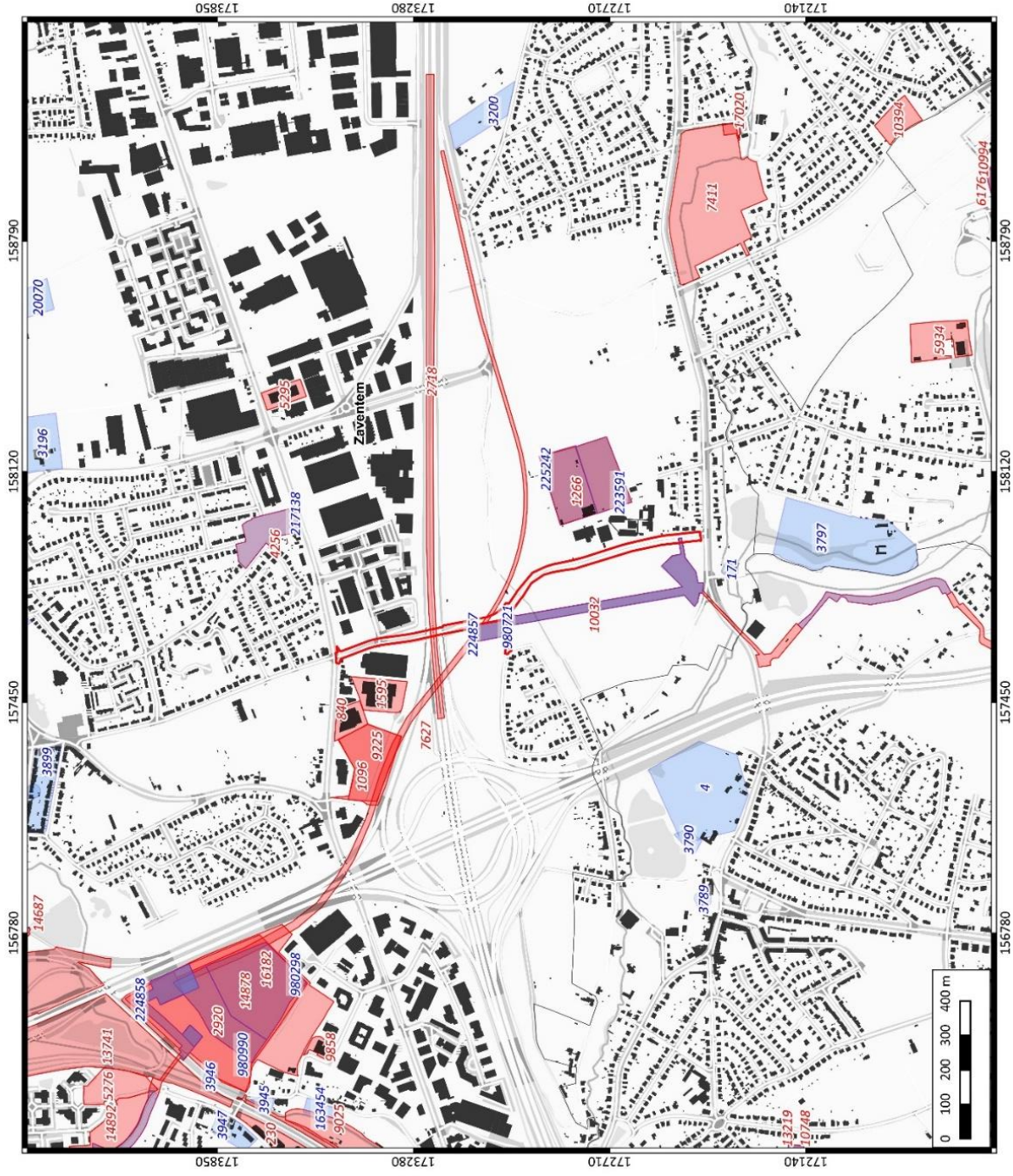
CAI-NUMMER	OMSCHRIJVING
224857	OUDE KEULSEWEG-TRAMLAAAN / ARCH. VOORONDERZOEK 2018 / STEENTIJD
980721	ZAVENTEM KRAAINEM HAREM / ARCH. OPGRAVING 2019-2020 / STEENTIJD-ROM-ME-NT
225242	J.F. KENNEDYLAAN / ARCH. VOORONDERZOEK 2019 / 20STE E

⁴⁵ AGIV 2021e

⁴⁶ CAI 2021

⁴⁷ CAI 2021

223591	J.F. KENNEDYLAAN 12 / ARCH. VOORONDERZOEK 2018 / 20 STE E
171	MOLEN VAN HEISTVOORDE / INDICATOR / 16DE E
217138	KONIJNENSTRAAT / ARCH. VOORONDERZOEK / NVT
4	HOF TE KRAAINEM / INDICATOR / LATE ME
3790	VOORMALIGE PASTORIJ / INDICATOR / 17DE E
3797	KASTEEL DE BURBURE / INDICATOR / 16DE E
3789	PAROCHIEKERK SINT-PANCRATIUS / BESCHERMD MONUMENT – ARCH. ONDERZOEK / 16DE E – 17DE E
3200	OUDE KEULSE BAAN / TOEVALSVONDST MUNTCHAT / ME-ROM
3793	KASTEEL VAN STERREBEEK / INDICATOR / 16DE E
3189	VERDWENEN WATERBURCHT / EVALUEREND TERREINONDERZOEK / VOLLE ME
3791	PAROCHIEKERK SINT-PANCRATIUS / INDICATOR / VOLLE ME
212712	FRANS MILITAIR KAMP – INDICATOR / 18DE E

 <p>BAAC ARCHEOLOGIE EN BOUWHISTORIE</p>	<p>Zaventem J.F. Kennedylaan Plangebied met CAI en in akte genomen (archeologie)nota's</p>
	<p>Projectnummer BAAC 2021-0409 Projectcode bureauonderzoek 2021C341</p>
<p>Datum: 21-4-2021 Schaal: 1:10000</p>	<p>Legende</p> <ul style="list-style-type: none"> Plangebied CAI-waarden In akte genomen (archeologie)nota's
	

Plan 19: Plangebied en omgeving op de CAI-kaart⁴⁸ (digitaal; 1:1; 21.04.2021)

⁴⁸ CAI 2021

De oudste gekende vondsten in de directe omgeving dateren uit de steentijden en werden gevonden bij recent archeologisch onderzoek (zie verder hoofdstuk 2.2.5 Archeologisch kader).

Eén melding (ID 3200) toont een muntschat van 381 Romeinse munten, begraven rond 254 na Chr. De muntschat werd aangetroffen naast de Romeinse weg die ten noorden van Kraainem terug te vinden is, op ongeveer 1,5 km ten oosten van het plangebied.

Verder komen voornamelijk meldingen voor bestaande uit sporen en/of vondsten uit de middeleeuwse of postmiddeleeuwse periode die wijzen op een economische bloei in deze periode. De molen van Heistvoorde was een watermolen uit de 16de eeuw gelegen op de samenvloeiing van de Vuilbeek en de Kleine Maalbeek, direct ten zuiden van het plangebied, die tot het goed van het Kasteel de Burbure behoorde (ID 171 en 3797). In de Pastoorkenslaan 800 m ten westen van het plangebied is een 18de-eeuwse pastorie gebouwd op de grondvesten van een ouder gebouw uit de 17de eeuw (ID 3790). Ten zuidoosten van deze pastorie aan de Kasteelweg 4-6 was het Hof te Crainhem gesitueerd, welke aan de basis van het ontstaan van Kraainem stond (ID 4). In 1397 was het kasteel reeds verdwenen en waren enkel de borchwallen nog zichtbaar. In de Arthur Dezangrélaan 20-22, ongeveer 900 m ten westen van het plangebied, is de parochiekerk Sint-Pancratius, een beschermd monument met een oorsprong in de 12de eeuw, gesitueerd (ID 3791 en 3789). 1,5 km ten zuidoosten van het plangebied, in de Zavelstraat, is het 16de-eeuwse Kasteel van Sterrebeek of goed van Ruwendal gesitueerd (ID 3793). Ook ten zuidoosten, aan de Tramlaan was een 12de-eeuwse waterburcht van de heren van Kraainem gevestigd, oorspronkelijk bestaande uit een opper- en neerhof (ID 3189).

Een deel van militaire kampen uit 1746 zou zich op ongeveer 1,8 km ten zuidwesten van het plangebied gesitueerd hebben (ID 212712). Het betreffen kampementen van het Franse leger die te relateren zijn aan het Beleg van Brussel dat plaatsvond in de eerste maanden van het jaar 1746, tijdens de Oostenrijkse Successieoorlog.

Ander archeologisch onderzoek in de regio

Tabel 2: (Archeologie)nota's en/of eindverslagen in de regio

AN(BS)/N/EV ID	TOPONIEM		ONDERZOEK	ADVIES
AN 7627	ZAVENTEM BRUSSEL, FLUXYS	KRAAINEM AARDGASLEIDING	BOZ/LB	MET/VAB/WAB/WERFBEGELEIDING
N 10032	ZAVENTEM BRUSSEL FLUXYS	KRAAINEM AARDGASLEIDING	MET/VAB/WAB	PS/WERFBEGELEIDING
EV 726	KRAAINEM-HAREN AARDGASLEIDING		PS/PP/WERFBEGELEIDING	NVT
AN 1266	ZAVENTEM, KENNEDYLAAN	STERREBEEK, J.F.	BOZ/LB	PS

N 7138	ZAVENTEM, STERREBEEK, J.F. PS KENNEDYLAAN FASE 1		GEEN VERVOLG
N 13093	ZAVENTEM, STERREBEEK, J.F. PS KENNEDYLAAN FASE 2		GEEN VERVOLG
AN 4256	ZAVENTEM, KONIJNENSTRAAT	BOZ/PS	GEEN VERVOLGJ
AN 1096	ZAVENTEM LEUVENSESTEENWEG CROSSROAD	BOZ/PS	GEEN VERVOLG

Voor geplande werken op een terrein direct ten oosten van het plangebied werd in 2016 een archeologienota opgesteld door het Vlaams Erfgoed Centrum (AN ID 1266). Deze bestond uit een bureau- en landschappelijk bodemonderzoek. Dit laatste toonde aan dat een droge leemgrond met textuur B-horizont aanwezig is. In een aantal boringen ontbrak de Bt-horizont vermoedelijk door egalisatie van het terrein. Er werd een archeologisch vooronderzoek in de vorm van proefsleuven geadviseerd in een uitgesteld traject. Dit werd in januari 2018 en september 2019 uitgevoerd voor het Vlaams Erfgoed Centrum (N ID 7138 en ID 13093). Tijdens dit onderzoek werden weinig archeologisch relevante sporen aangetroffen waardoor verder onderzoek niet zinvol geacht werd.

In het kader van een geplande aardgasleiding⁴⁹ tussen Kraainem en Haren werd in 2018 door BAAC Vlaanderen bvba een bureau- en landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd (AN ID 7627).⁵⁰ Op basis van dit onderzoek werden verschillende zones afgebakend voor verder vooronderzoek. Één van die zones is direct ten westen van het huidige plangebied gesitueerd. Op een terrein tussen de Oude Keulseweg en de Tramlaan werden in totaal 188 verkennende archeologische boringen geplaatst (N ID 10032).⁵¹ De bedoeling van de boringen bestond in het opsporen van archeologische sites binnen het plangebied, meer bepaald steentijdsites. Bij elke boorlocatie werd 30 cm van de aanwezige Bt-horizont bemonsterd. De genomen monsters werden nat gezeefd en gewaardeerd. Op het terrein aan de Oude Keulseweg werd slechts één vuursteenartefact ingezameld. Het betrof een zwaar verbrand en meervoudig gebroken fragment. Door de sterke fragmentatie was het niet meer mogelijk te achterhalen om wat voor artefact het ging. Op het terrein tussen de Oude Keulseweg en de Tramlaan werden in totaal vijf vuursteenartefacten ingezameld, evenals een vondst in grofkorrelig kwartsiet. Het ging hierbij om twee chips, twee splinters en een brokstuk. Het artefact in grofkorrelige kwartsiet was een meervoudig gebroken afslagfragment (>9x9x3mm). Met uitzondering van het brokstuk en het meervoudig gebroken afslagfragment ging het m.a.w. om kleine tot zeer kleine vuursteenfragmenten (< 1cm). Het antropogeen karakter van de vondsten kon niet helemaal hard worden gemaakt. De positieve boorlocaties lagen verspreid doorheen de selectiezone. Met betrekking tot de bodemgaafheid werd vastgesteld dat binnen de selectiezone een vrij uniform beeld vast. Op de meeste plaatsen was onder de Ap een structuur B-horizont (Bt en/of Bw) aanwezig. In het noorden van de selectiezone waren meerdere boorlocaties die een verstoord bodemprofiel bezaten. Ook de zone helemaal in het zuiden, tegen de tramlaan aan, vertoonde sporen van verstoring waarbij op één plaats tertiaire zanden werden waargenomen en in verschillende boringen werd de C-horizont dadelijk waargenomen in de vorm van Haspengouwleem.

Vier zones werden geselecteerd voor een waarderend archeologisch booronderzoek waarbij 132 bijkomende boringen geplaatst werden. Ook hier werd 30 cm van de aanwezige Bt-horizont

⁴⁹ Deze aardgasleiding doorkruist het plangebied ter hoogte van de Dennenlaan.

⁵⁰ STEENHOUDT 2018st

⁵¹ STEENHOUDT et al. 2019

bemonsterd. Eén bijkomend vuursteenartefact is aangetroffen. Daarnaast zijn ook twee fragmenten grofkorrelige kwartsiet, een fragment verbrand bot en een aardewerkfragment ingezameld. Aan het antropogene karakter van de vondsten werd echter getwijfeld.

Aangezien zowel tijdens het verkennend als waarderend archeologisch booronderzoek geen artefacten zijn ingezameld die ontegensprekelijk op de aanwezigheid van een vuursteenvindplaats wijzen werd verder waarderend steentijdonderzoek niet nuttig geacht. Verder archeologisch vooronderzoek in de vorm van een proefsleuvenonderzoek en werfbegeleiding m.b.t. sporensites werd wel geadviseerd.⁵²

Het opgelegde proefsleuvenonderzoek en werfbegeleiding werden in 2019 door BAAC Vlaanderen bvba uitgevoerd (Eindverslag 726 en BAAC Vlaanderen rapport 1299⁵³). In de zone direct ten westen van huidig plangebied werd het afgraven van de teelaarde archeologisch begeleid en werd centraal een proefsleuf aangelegd tot op het archeologisch niveau ter hoogte van de locatie van de aardgasvervoerleiding. Tijdens de werfbegeleiding werden in het zuiden, aan de kruising met de Tramlaan, een verzameling van kleine, ronde paalkuilen aangetroffen. De vulling van de paalkuilen bevatte verbrande leem en baksteen. Vermoedelijk betroffen het kleine postmiddeleeuwse veldovens voor een kleinschalige zelfvoorziening. In de proefsleuf werd enkel één greppel aangetroffen. Verder onderzoek was niet relevant.⁵⁴

Binnen het volledige onderzoeksgebied van de geplande aardgasleiding vond ter hoogte van traject 1, zo'n 2,5 km verder ten westen van het huidige plangebied, ook steentijdonderzoek plaats. In totaal werden 26 vuursteenfragmenten ingezameld, bestaande uit (sommige twijfelachtige) chips en één brokstuk. Bij het grondstofgebruik komt enkel vuursteen voor. De meerderheid van deze vondsten waren onverbrand (+/- 75 %). Aangezien slechts chips en een brokstuk voorkwamen, er werd geen ander debitage materiaal aangetroffen, konden geen verdere uitspraken worden gedaan over de aard of datering van de vindplaats. Kwaliteitsvolle vuursteen was onder de aangetroffen fragmenten niet of nauwelijks aanwezig. Hierdoor was het, ondanks de aanwezigheid van chips, niet zeker of in het gebied aan vuursteenbewerking werd gedaan. Binnen traject 2 werden in één van de onderzoekzones drie paalkuilen aangetroffen gelegen op één lijn en met ongeveer dezelfde afmetingen. In de vulling werd Romeins handgevormd aardewerk getroffen. Mogelijk gaat het om resten van een gebouwplattegrond van het Alphen-Ekeren type. In andere werkputten werden nog enkele kuilen, drie greppels en een paalkuil aangetroffen die in associatie met aardewerk voor tenminste een deel zijn te dateren in de Romeinse periode. Er werd één middeleeuwse houtskoolmeiler aangetroffen.⁵⁵

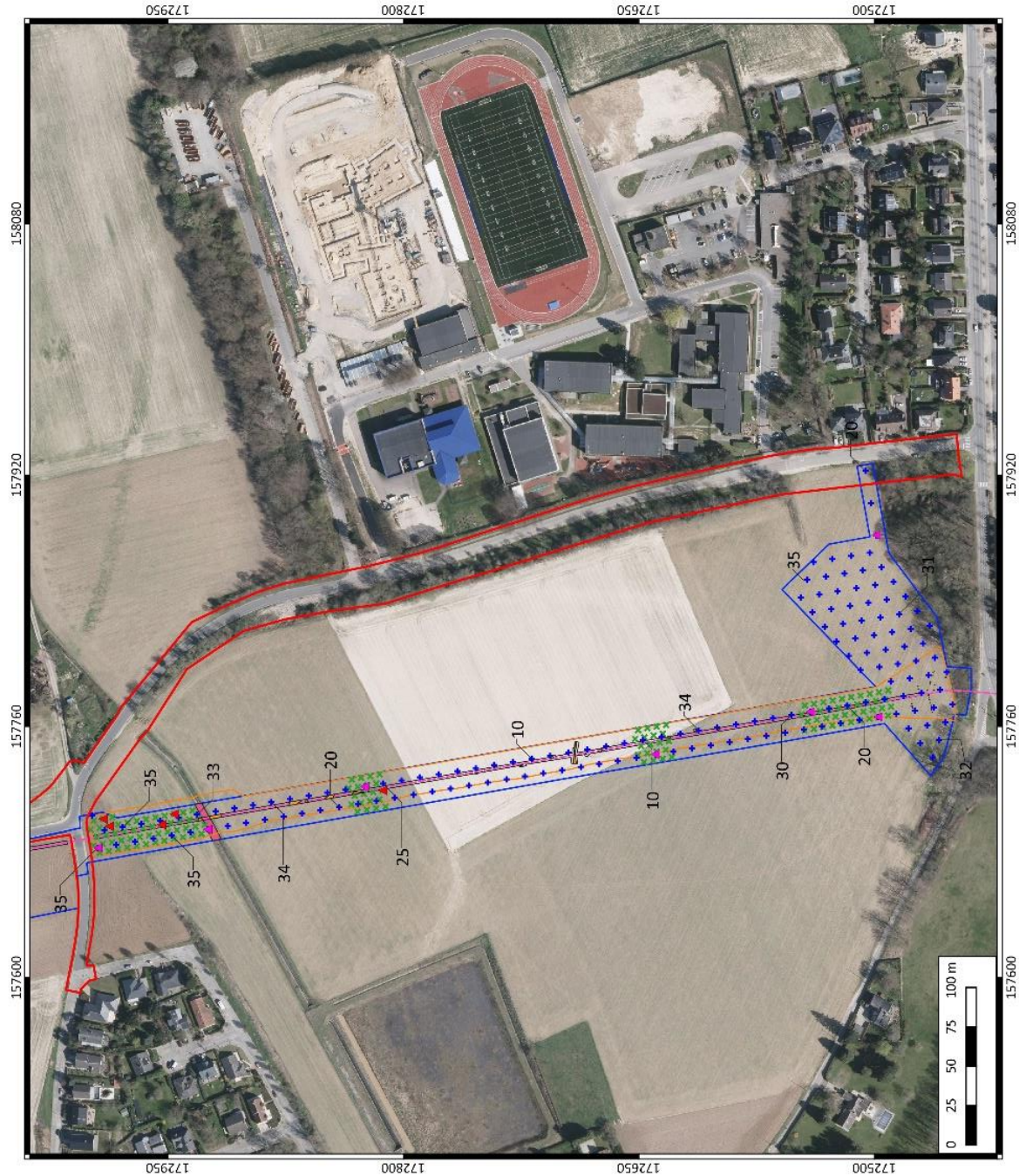
---

⁵² STEENHOUDT et al. 2019

⁵³ VAN HOECKE 2020

⁵⁴ VAN HOECKE 2020

⁵⁵ VAN HOECKE 2020

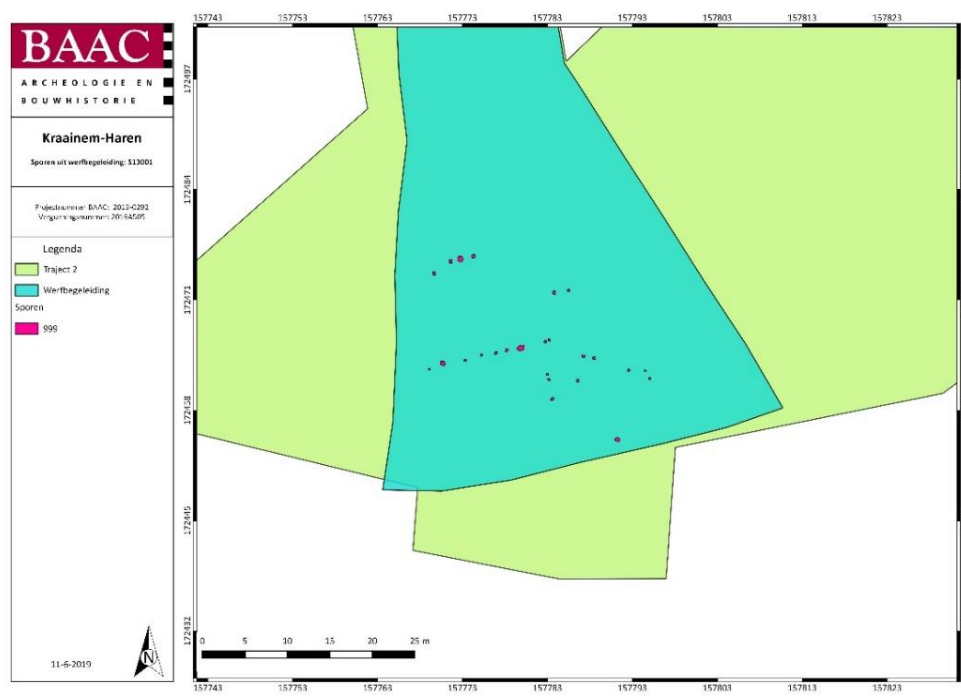
<p>ARCHEOLOGIE EN BOUWHISTORIE</p>	<p>Zaventem J.F. Kennedylaan Resultaten onderzoek Fluxys Kraainem-Haren</p>
	<p>Projectnummer BAAC 2021-0409 Projectcode bureauonderzoek 2021C341</p>
<p>Datum: 22-4-2021 Schaal: 1:2200</p>	<p>Legende</p> <ul style="list-style-type: none"> Plangebied Fluxys Kraainem_Traject 2 Fluxys Kraainem_leiding + Fluxys Kraainem_VAB + dikte Ap ▲ Fluxys Kraainem_Positieve VAB * Fluxys Kraainem_WAB ▲ Fluxys Kraainem_Positieve WAB Fluxys Kraainem_PS Fluxys Kraainem_PS sporen Fluxys Kraainem_Werbbegeleiding Fluxys Kraainem_Werbbegeleiding sporen

Plan 20: Resultaten uitgevoerd onderzoek binnen project aardgasleiding Kraainem-Haren⁵⁶ direct ten westen van het huidige plangebied(1:1; digitaal; 22.04.2021)

⁵⁶ STEENHOUDT et al. 2018; STEENHOUDT et al. 2019; VAN HOECKE 2020

Figuur 14: Aangelegde proefsleuf direct ten westen van huidig plangebied tijdens archeologisch onderzoek voor de aanleg van de geplande aardgasleiding Kraainem-Haren⁵⁷ - met aangetroffen greppel

Figuur 15: Werfbegeleiding direct ten westen van huidig plangebied tijdens archeologisch onderzoek voor de aanleg van de geplande aardgasleiding Kraainem-Haren⁵⁸ - zicht op sporen in het zuiden aan de kruising met de Tramlaan

⁵⁷ VAN HOECKE 2020
⁵⁸ VAN HOECKE 2020

2.3 Synthese onderzoeksresultaten

2.3.1 Datering en interpretatie onderzoeksterrein

Het onderzoeksgebied is volgens het beschikbare historische kaartmateriaal steeds ingepalmd door een (verharde) weg, geflankeerd door velden en akkers, minstens vanaf de 18de eeuw. Doorheen de tijd geraakte de ruime en directe omgeving van het plangebied meer en meer bebouwd, maar grote delen zijn nog steeds omgeven door velden en akkers. De aanleg, mogelijke vernieuwingen en herstellingen van deze wegen en de aanwezige nutsleidingen in de berm hebben de bodem met zekerheid in enige mate geroerd. Ook de aanplanting en aanwezigheid van bomen langs de rand zullen de nodige verstoring met zich hebben meegebracht. Voor de oudere perioden is geen informatie beschikbaar over de al dan niet aanwezigheid van artefacten, sporen en/of structuren uit deze perioden.

2.3.2 Archeologische verwachting

Aan de hand van de historische informatie en het kaartmateriaal kan niet met zekerheid gezegd worden of archeologische waarden in het plangebied aanwezig zijn. Het plangebied werd niet specifiek bij naam vermeld in de historische bronnen.

In landschappelijk opzicht is het plangebied in een archeologisch interessante omgeving gelokaliseerd. Het situeert zich op de grens tussen de vallei van de Kleine Maelbeek met hoger en droger gelegen plateaus. De Kleine Maelbeek stroomt direct ten zuiden van het plangebied en een aftakking doorkruist het ter hoogte van de kruising met de Oude Keulseweg. Deze situering kan een gunstig milieu gevormd hebben voor de mens doorheen de tijd. De bodem staat gekarteerd als een droge leembodem met textuur B-horizont wat kan aantonen dat de bodem geen al te zware verstoringen heeft ondergaan door menselijk ingrijpen in de jongste jaren. Dit bevordert de bewaring en eventuele aanwezigheid van archeologische resten.

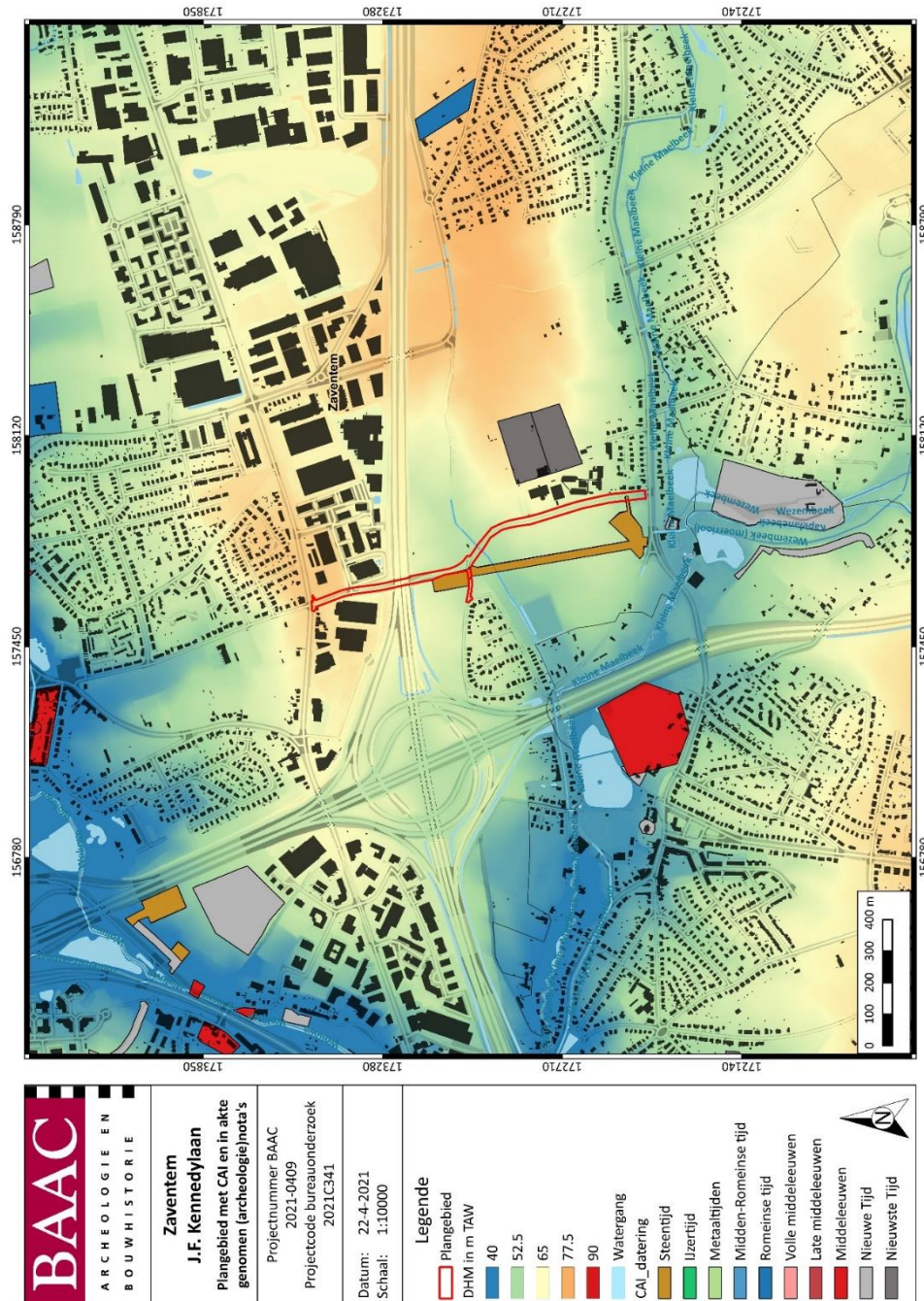
In de omgeving van het projectgebied zijn reeds verschillende waarden gekend uit de steentijden. Meteen ten westen van het plangebied heeft een grootschalig onderzoek plaatsgevonden in het kader van de aanleg van een nieuwe aardgasleiding. Aangezien zowel tijdens het verkennend als waarderend archeologisch booronderzoek geen artefacten zijn ingezameld die ontegensprekelijk op de aanwezigheid van een vuursteenvindplaats wezen werd verder waarderend steentijdonderzoek niet nuttig geacht. Het uitgevoerde onderzoek in het kader van sporensites heeft eveneens geen waardevolle archeologische vindplaats opgeleverd. Ten oosten van het plangebied, in de buurt van een Romeinse weg, is een Romeinse muntschat aangetroffen waardoor enige Romeinse aanwezigheid in de omgeving verwacht kan worden. Volgens het historisch kaartmateriaal zijn de straten binnen het plangebied reeds lange tijd aanwezig in het landschap, zeker vanaf de postmiddeleeuwen. Deze straten werden omgeven door velden en akkers welke doorheen de tijd meer en meer bebouwd geraakten en de economische bloei van de omgeving aantoont.

Vanwege de landschappelijke situering en de reeds gekende archeologische waarden is de archeologische verwachting voor vondsten, sporen en/of structuren vanaf de steentijden groot.

Deze archeologische verwachting wordt echter getemperd door reeds gekende verstoringen binnen de contouren van het plangebied. De aanleg van de aanwezige verhardingen en voornamelijk nutsleidingen hebben met zekerheid de bodem in enige mate geroerd. Voor de aanleg van de nutsleidingen kan uitgegaan worden van gemiddelde verstoringdiepten tussen 50 en 80 cm-MV en breedte per leiding rond 50 cm. In nagenoeg de volledige zone waar geplande werken zullen plaatsvinden zijn leidingen aanwezig. Ook de aanwezige bomen, verkeerspalen, putdeksels en mangaten zullen enige verstoring teweeg gebracht hebben. Zie ook Plan 6 en plannen in bijlage.

2.3.3 Synthesepan

Op de synthesekaart is het plangebied afgebeeld op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen met aanduiding van de reeds gekende archeologische waarden in de omgeving volgens chronologie.

Plan 21: Synthesekaart op DHM⁵⁹ en GRB-basiskaart⁶⁰ (1:1; digitaal; 22.04.2021)

⁵⁹ AGIV 2021a

⁶⁰ AGIV 2021b

2.4 Besluit

2.4.1 Potentieel op kennisvermeerdering

Om het potentieel op kennisvermeerdering te bepalen bij verder (voor)onderzoek dient de archeologische verwachting geconfronteerd te worden met de geplande bodemingrepen. Enkel wanneer deze eventueel aanwezig archeologisch erfgoed dreigen te verstoren is namelijk noodzaak tot verder onderzoek. Bij de geplande werken zal een nieuw fietspad aangelegd worden met een totale lengte van ongeveer 1,25 km. Het fietspad zelf zal een breedte hebben van 3 m met langs weerszijden een schrikstrook voor de aanleg van groen en eventuele herprofileringen van de aanwezige berm van ongeveer 1 m. De maximale verstoringsdiepte bedraagt 51 cm-MV. Deze beperkte breedte is geenszins interessant voor sporenarcheologie, omdat slechts een verspreid en versnipperd beeld bekomen kan worden bij verder onderzoek. De beperkte breedte kan wel overwogen worden voor artefactenarcheologie, zeker wanneer het uitgevoerde onderzoek meteen ten westen van het plangebied in beschouwing wordt genomen. Echter, binnen de zone waar het fietspad aangelegd zal worden is heden gedeeltelijk verharding aanwezig, welke voor de werken opgebroken zal worden en gedeeltelijk gesitueerd in een berm of talud. Tevens zijn verschillende nutsleidingen, bomen, verkeerspalen, mangaten en putdeksels aanwezig waardoor de bodem vermoedelijk reeds grotendeels verstoord is (zie ook Plan 6 en plannen in bijlage). Voor de aanleg van de nutsleidingen kan uitgegaan worden van gemiddelde verstoringsdiepten tussen 50 en 80 cm-MV en breedte per leiding rond 50 cm. De aanwezige leidingen zullen grotendeels onaangeroerd blijven bij de geplande werken, waardoor geconcludeerd kan worden dat de nieuwe verstoringsdiepte niet dieper dan deze leidingen zal reiken. Ook in het algemeen zullen de geplande werken binnen het gabarit van de bestaande wegwakker, berm en bestaande verharding vallen.

De algemeen gemiddelde tot hoge archeologische verwachting van het plangebied in het landschap moet bijgesteld worden naar zeer laag vanwege de reeds gekende verstoringen en vanwege de beperkte geplande ingrepen zowel in breedte, diepte als inplanting. Al deze zaken in acht genomen is verder onderzoek in het kader van deze werken niet te verantwoorden.

2.4.2 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Op basis van het uitgevoerde archeologisch vooronderzoek is er onvoldoende informatie over de aanwezigheid of afwezigheid van een archeologische site. Het kennispotentieel kon voldoende bepaald worden. Op basis van de beslissingsboom voor verder archeologisch vooronderzoek⁶¹ is verder vooronderzoek niet aangewezen.

⁶¹ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2020 fig.3

3 Samenvatting

Naar aanleiding van een omgevingsvergunningsaanvraag voor de plande werken in de J.F. Kennedylaan te Zaventem heeft BAAC Vlaanderen bvba een archeologienota opgemaakt. Binnen het plangebied zal een nieuw fietspad aangelegd worden over een lengte van ongeveer 1,25 km. Het fietspad zelf zal een breedte hebben van 3 m met langs weerszijden een schrikstrook van ongeveer 1 m. De maximale verstoringdiepte zal 51 cm-MV bedragen. Binnen deze zone zijn verschillende nutsleidingen aanwezig en bepaalde delen waar het geplande fietspad aangelegd zal worden zijn reeds verhard of bevinden zich in een berm of talud.

Het plangebied is gesitueerd op de overgang tussen de vallei van de Kleine Maelbeek en hoger gelegen plateaus. De bodem staat gekarteerd als een droge leembodem met een textuur B-horizont. In de directe omgeving werd in 2018 en 2019 een archeologisch (voor)onderzoek uitgevoerd in het kader van een nieuw aan te leggen aardgasleiding, welke eveneens het plangebied doorkruist ter hoogte van de Dennenlaan. Dit onderzoek bestond uit een bureaustudie, landschappelijk bodemonderzoek, verkennend en waarderend archeologisch booronderzoek, proefsleuvenonderzoek en werfbegeleiding. Ondanks de vondst van enkele zeer kleine vuursteenfragmenten (chips, brokstukken, splinters) kon niet met zekerheid vastgesteld worden dat het antropogeen bewerkte artefacten betroffen en werd geen vuursteenvindplaats gelokaliseerd. Ook het sporenonderzoek leverde uitgezonderd een greppel en mogelijke restanten van veldoventjes uit de nieuwe tijd geen relevante sporen op. Voor geplande infrastructuurwerken ten oosten van de J.F. Kennedylaan werd een landschappelijk bodemonderzoek en proefsleuvenonderzoek uitgevoerd waarbij eveneens geen archeologisch relevante waarden werden aangetroffen.

Ondanks de landschappelijk en archeologisch interessante locatie van het plangebied is verder archeologisch onderzoek in het kader van de beperkte geplande bodemingrepen, en met de wetenschap van de vele aanwezige nutsleidingen die de nodige verstoring met zich hebben meegebracht, niet te verantwoorden.

4 Lijsten

4.1 Figurenlijst

Figuur 1: Zicht op het plangebied ter hoogte van het kruispunt van de Wezembeekstraat met de Leuvensesteenweg in het noorden.....	4
Figuur 2: Zicht op het plangebied ter hoogte van de onderbrugging met de E40.....	5
Figuur 3: Zicht op het plangebied ter hoogte van de Wezembeekstraat tussen velden en akkers.....	5
Figuur 4: Zicht op het plangebied ter hoogte van het kruispunt van de Wezembeekstraat met de Oude Keulseweg, Dennenlaan en J.F. Kennedylaan.....	5
Figuur 5: Zicht op het plangebied ter hoogte van de J.F. Kennedylaan tussen velden en akkers.....	6
Figuur 6: Zicht op het plangebied ter hoogte van de J.F. Kennedylaan ter hoogte van gebouwen.....	6
Figuur 7: Zicht op het plangebied ter hoogte van het kruispunt van de J.F. Kennedylaan met de Tramlaan.....	6
Figuur 8: Voorbeeld detail huidige toestand ter hoogte van kruispunt Wezembeekstraat met Leuvensesteenweg en aanwezige nutsleidingen.....	7
Figuur 9: Voorbeeld detail geplande werken thv kruispunt Wezembeekstraat met Leuvensesteenweg.....	10
Figuur 10: Typedwarsprofiel 1-1' van de toekomstige inplanting ter hoogte van de J.F. Kennedylaan noord.....	10
Figuur 11: Typedwarsprofiel 2-2' van de toekomstige inplanting ter hoogte van de J.F. Kennedylaan ingang American School.....	10
Figuur 12: Typedwarsprofiel 1-1' van de toekomstige inplanting ter hoogte van de J.F. Kennedylaan noord-detail.....	11
Figuur 13: Hoogteverloop terrein.....	17
Figuur 14: Aangelegde proefsleuf direct ten westen van huidig plangebied tijdens archeologisch onderzoek voor de aanleg van de geplande aardgasleiding Kraainem-Haren - met aangetroffen greppel.....	34
Figuur 15: Werfbegeleiding direct ten westen van huidig plangebied tijdens archeologisch onderzoek voor de aanleg van de geplande aardgasleiding Kraainem-Haren - zicht op sporen in het zuiden aan de kruising met de Tramlaan.....	34

4.2 Plannenlijst

Plan 1: Plangebied op topografische kaart (digitaal; 1:10.000; 21.04.2021).....	2
Plan 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB) (digitaal; 1:250; 26.04.2021).....	2
Plan 3: Plangebied op meest recente orthofotografische kaart (digitaal; 1:1; 26.04.2021).....	7
Plan 4: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting op GRB-basiskaart(digitaal; 1:1; 21.04.2021).....	9
Plan 5: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting op orthofoto(digitaal; 1:1; 21.04.2021).....	9
Plan 6: Voorbeeld details geplande werken met aanwezige leidingen (digitaal; 1:1; 26.04.2020).....	12
Plan 7: Plangebied op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) met waterwegen (digitaal; 1:1; 21.04.2021).....	16
Plan 8: Plangebied en hoogteverloop op het DHM (digitaal; 1:1; 21.04.2021).....	16
Plan 9: Plangebied op de tertiairgeologische kaart (digitaal; 1:50.000; 21.04.2021).....	18
Plan 10: Plangebied op de quartairgeologische kaart 1:50.000 (digitaal; 1:50.000; 21.04.2021).....	19
Plan 11: Plangebied op de bodemkaart van Vlaanderen (digitaal; 1:20.000; 21.04.2021).....	20
Plan 12: Plangebied op de Ferrariskaart (analoog; 1:25.000; 21.04.2021).....	23
Plan 13: Plangebied op de Vandermaelenkaart (analoog; 1:20.000; 21.04.2021).....	24
Plan 14: Plangebied op de Atlas der Buurtwegen (analoog; 1:2500; 21.04.2021).....	24
Plan 15: Plangebied op de Poppkaart (analoog; 1:1.250-1:7.500; 21.04.2021).....	25
Plan 16: Plangebied op orthofotografische kaart van 1971 (digitaal; 1:1; 21.04.2021).....	26
Plan 17: Plangebied op orthofotografische kaart van 1979-1990 (digitaal; 1:1; 21.04.2021).....	26
Plan 18: Plangebied op orthofoto van 2019 met aanduiding geplande werken voor aanleg aardgasleiding, welke het huidige plangebied doorkruist (digitaal; 1:1; 26.04.2021).....	27
Plan 19: Plangebied en omgeving op de CAI-kaart (digitaal; 1:1; 21.04.2021).....	29
Plan 20: Resultaten uitgevoerd onderzoek binnen project aardgasleiding Kraainem-Haren direct ten westen van het huidige plangebied(1:1; digitaal; 22.04.2021).....	33

Plan 21: Synthesekaart op DHM en GRB-basiskaart (1:1; digitaal; 22.04.2021)	36
---	----

4.3 Tabellenlijst

Tabel 1: Archeologische waarden in de CAI in de onmiddellijke omgeving van het plangebied.	27
Tabel 2: (Archeologie)nota's en/of eindverslagen in de regio	30

5 Bibliografie

- AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2021. *Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren (versie 4.0)*, Brussel. Available at: https://www.onroerendergoed.be/sites/default/files/2019-03/CGP_V4_geen_TC_20190322.pdf.
- AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2020. Een beslissingsboom voor verplicht archeologisch vooronderzoek. Available at: https://www.onroerendergoed.be/assets/files/content/images/stroomschema_stedenbouwku ndig-verkaveling_v7.pdf.
- AGIV, 2021a. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Digitaal Hoogte Model. Available at: <https://www.geopunt.be/>.
- AGIV, 2021b. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Grootchalig Referentiebestand (GRB). Available at: <https://www.geopunt.be/>.
- AGIV, 2021c. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Orthofotomozaïek, kleinschalig, zomeropnamen, kleur, 1971, Vlaanderen. Available at: <https://www.geopunt.be/>.
- AGIV, 2021d. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Orthofotomozaïek, kleinschalig, zomeropnamen, kleur, 1979-1990, Vlaanderen.
- AGIV, 2021e. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Orthofotomozaïek, middenschallig, winteropnamen, kleur, 2019, Vlaanderen. Available at: <https://www.geopunt.be/>.
- AGIV, 2021f. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Orthofotomozaïek, middenschallig, winteropnamen, kleur, meest recent, Vlaanderen. Available at: <https://www.geopunt.be/>.
- AGIV, 2021g. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Topografische Kaart NGI 1:10000 raster, klassieke reeks. Available at: <http://www.geopunt.be>.
- CAI, 2021. Centraal Archeologisch Inventaris. Available at: <http://cai.onroerendergoed.be/>.
- DOV VLAANDEREN, 2021a. Databank Ondergrond Vlaanderen, Bodemkaart. Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.
- DOV VLAANDEREN, 2021b. Databank Ondergrond Vlaanderen, neogeen/paleogeen (tertiair). Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.
- DOV VLAANDEREN, 2021c. Databank Ondergrond Vlaanderen, Quartair. Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.
- DOV VLAANDEREN, 2003. Quartair profieltypekaart, kaartblad 31-39, Brussel-Nijvel.
- GEOPUNT, 2021a. GEOPUNT VLAANDEREN: Atlas der Buurtwegen Vlaanderen (ca1840). Available at: <http://www.geopunt.be>.

- GEOPUNT, 2021b. GEOPUNT VLAANDEREN: Ferrariskaart (1777). Available at:
<http://www.geopunt.be>.
- GEOPUNT, 2021c. GEOPUNT VLAANDEREN: Kaart Vandermaelen (1846-1854). Available at:
<http://www.geopunt.be>.
- GEOPUNT, 2021d. GEOPUNT VLAANDEREN: Popp-kaart Vlaanderen (1842-1879). Available at:
<http://www.geopunt.be>.
- GEOPUNT, 2020. Toelichting: Atlas Der Buurtwegen (1843-1845).
- GEOPUNT, 2021e. Toelichting: Vandermaelen (1846-1854).
- GOOGLE, 2021. Google Street View. Available at: <https://www.google.be> [Accessed January 11, 2018].
- VAN HOECKE, H., 2020. *Eindverslag Kraainem-Haren Aardgasleiding. BAAC Vlaanderen rapport 1299.*, Bassevelde. Available at:
<https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/rapporten/eindverslagen/726>.
- INVENTARIS ONROEREND ERFGOED, 2021. Inventaris Onroerend Erfgoed. Available at:
<https://inventaris.onroerendergoed.be>.
- KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK VAN BELGIË, 2020. Toelichting: Ferraris (kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden). Available at: http://belgica.kbr.be/nl/coll/cp/cpFerraris_nl.html.
- DE MOOR, G. & MOSTAERT, F., 1993. *Geomorfologische kaart van België 1:50000.*, Leuven.
- SCHROYEN, K., 2003. Toelichting bij Quartairgeologische kaart: kaartblad 31-39 Brussel-Nijvel.
- STEENHOUDT, M., 2018. *Archeologienota Kraainem - Brussel, Fluxys - aardgasleiding. BAAC Vlaanderen rapport nr. 834.*, Bassevelde. Available at:
<https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/notas/7627>.
- STEENHOUDT, M., BAKX, R. & PERDAEN, Y., 2019. *Nota Kraainem-Haren. BAAC Vlaanderen rapport nr. 1024.*, Bassevelde. Available at:
<https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/notas/10032>.
- STEENHOUDT, M., VERRIJCKT, J. & DESMET, C., 2018. *BAAC Vlaanderen rapport nr. 632: Archeologisch onderzoek, Kraainem – Brussel - Fluxys – Aardgasleiding, Gent.*

---

6 Bijlagen

- Bouwplannen
  - Bestaande toestand
  - Ontworpen toestand